

Néhol még pénz is van

Beruházásokat készítenek elő

Héderfáján vizet vesznek ki a Küküllőből a lakossági ellátásra – ha a kormány enged, számos más beruházás is szabad utat kaphat

Fotó: Szakács Béla (archív)

A késő őszi csapadékos időjárás a munkavégzésnek nem kedvez, de alkalmas a következő évi tervek, beruházások előkészítésére. Tennivaló van, néhol a pénzalapok is biztosítottak, így a télen elő lehetne készíteni a terveket, közbeszerzéseket, hogy tavasszal elkezdődhessen a munka. Már amennyire a kormány ezt lehetővé teszi.

Gligor Róbert László

Több támogatási szerződést is aláírtak az elmúlt időben a fejlesztési és közmunkaügyi minisztériumban: mindegyik esetben az Anghel Saligny kormányprogramból nyújtanak beruházási alapokat megyénkbeli településeknek.

Jedd községben csatornázásra: a község előjárója egy több mint 12 millió lejes beruházáshoz kapott 11,6 millió kormánytámogatást.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Lehetetlen helyzetben a családorvosok

Csütörtöktől figyelmeztető sztrájkba lépett a családorvosok egy része. Amint a rendelők bejáratához kitett magyarázatban olvasható, azért folyamodtak ehhez a lépéshez, mert az egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződés alapján az októberre járó összegnek csak a 62 százalékát utalta át, anélkül, hogy megindokolta volna, hogy miért.

4.

Hullámvölgyben a gyógyszerészet

A 75 éves marosvásárhelyi magyar nyelvű gyógyszerészképzést ünnepelelték, de a november 10-i rendezvényen kevés szó esett arról, hogy az utóbbi években a szakma veszített népszerűségéből, amit az egyetemi felvételi adatok jól tükröznek.

17.

Idén is házhoz ment a Sapientia EMTE

Az egyetem ezen eseményével minden évben arra törekszik, hogy minél több középiskolát meglátogasson, ahol az egyetemi hallgatókból álló önkéntes csapatok tartanak bemutatót a szakkínálatról.

18.

OPTICA OPTOFARM

SZOLGÁLTATÁSAINK

- ingyenes szemüveg felírás számítógépes szemvizsgálattal
- látásjavítás szemüveggel és kontaktlencsével
- szembetegségek diagnosztizálása és kezelése
- optikai koherencia tomográfia vizsgálata (OCT)
- szintévesztés (daltonizmus) diagnosztizálása és javítása (speciális szemüvegekkel)
- legmodernebb készülékekkel végzett szemnyomásmérés
- zöldhályog és retina elváltozások diagnosztizálása és kezelése (lézeres fotokoagulációs kezelés)
- szürkehályog műtétek járóbetegként (ultrahangos fakomulzifikációs technológiával)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek alkalmazottainak (szerződéssel külön kedvezmények)
- gyerekvizsgálatok speciális autorefraktométerrel (kellemetlen pupillatágítás nélkül, kontakt nélkül)

www.facebook.com/optica.optofarm

www.optofarm.ro/index.php/hu

Aktuális

Adós lecsó

Benedek István

Nem kis teljesítmény egy beszédben kijelenteni, hogy jövőre nem lesz adóemelés, majd utána kerek perc adóemelést javasolni, de sokoldalúan fejlett kormányfőnk könnyedén teljesítette ezt a kihívást. Egy csütörtöki üzleti rendezvényen beszélve sok mindent mondott az adókkal kapcsolatban. A hallottak alapján annyi tűnik biztosnak, hogy a kormánynak halvány lövése sincs, mit hoz az élet jövőre, ezért bármi lehetséges. És annak az el-elentéte is, mert a korlátlan lehetőségek hazája itt van, nem a tengerentúlon.

A „jövőre nem emelünk adót” típusú ígéretek már a következő esztendő négy választási kampányának szólnak, az elemzők rég emlegetik már, hogy az államháztartás fenntartható pályára állítása nem fog menni adóemelés nélkül. És amikor ezt elkezdtek hangoztatni, még kósza ötlet is alig volt az új nyugdíjtörvény, amelynek az alkalmazásához rengeteg pénzre lesz szükség. Nem az a kérdés, hogy lesz-e komoly adóemelés, hanem az, hogy sikerül-e kibűvészkednie a kormányoknak a sok kiadással járó 2024-es választási évet, aztán majd 2025-től jön az adócteli, sok-sok nullával.

Az ugyanabban a beszédben már egyenesen beharangozott adóemelés mikéntje is érdekes kérdés. Időnként a szocik felvetik, hogy vissza kéne térni a progresszív adózáshoz, a liberálisok pedig ezt rendszerint hevesen ellenzik. A kormányfő most is emlegette a progresszív adózást, ebbe csomagolná az adóemelést, egyelőre a túloldalról nem volt replika, de ez a téma még sok politikai pofon tárgya lesz a közeljövőben. Am a progresszív adózás

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER

24., péntek

A Nap kel
7 óra 36 perckor,
lenyugszik
16 óra 42 perckor.
Az év 328. napja,
hátravan 37 nap.

IDŐJÁRÁS

Eső lehetséges

Hőmérséklet:
max. 8 °C
min. 1 °C

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadjuk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	27, 41, 2, 26, 36 + 11	NOROC PLUS: 5 8 7 8 7 6
LOTO 40	15, 19, 7, 29, 40, 26	SUPER NOROC: 3 4 6 5 9 3
100	33, 4, 45, 43, 18, 8	NOROC: 5 4 5 7 5 6 0

Megyei hírek

110 éves a Maros Megyei Könyvtár

Gazdag rendezvénysorozattal ünneplik a héten a Maros Megyei Könyvtár fennállásának 110. évfordulóját. A Philiblon néven évről érve megszervezett könyvtárnapok keretében 24-én, ma 11 órakor a dokumentációs teremben átadják a Pro Libro Senator díjakat – az idei kitüntetettek: Dub László mérnök, karikaturista, egyetemi tanár, a Maros megyei zsidó hitközség elnöke és Rudi Moca bábszínész, rádiós és televíziós szerkesztő –, valamint a könyvtár egyik fiatal olvasójának járó Pro Libro Spe díjat. A könyvtárnapok hetében a marosvásárhelyi autóbuszokon ingyen elvihető könyveket találnak az utasok.

Karácsonyi vásár a Nemzeti Színház előcsarnokában

December 2-án, szombaton 10 órától karácsonyi kézművesvásárt tartanak a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház előcsarnokában. A vásáron több mint 50 kézműves állítja ki termékeit. Kaphatók lesznek táskák, kiegészítők, ékszerek, dekorációk, ruhák, játékok, kerámiák és sok más egyéb. Az esemény keretében adventikoszorú-workshopot is tartanak.

Adventi operett-, nótá- és musical-gálaest

December 4-én, hétfőn 19 órától adventi operett-, nótá- és musical-gálaestre kerül sor a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. Meghívott művészek: Kalocsai Zsuzsa Jászai-díjas érdemes művész, Fischl Mónika Liszt Ferenc-díjas színésznő, énekesnő és Csengeri Attila. Jegyek elővételben a Kultúrpalota jegypénztárában kaphatók.

Befejezték a Kishegyszőlő utca korszerűsítését

A marosvásárhelyi Kishegyszőlő utcában elkészült a ziv-vezetési rendszer, és leöntötték az aszfaltot az újraalapozott úton. A környéken található Lisszabon és Jean Monnet utcákra ideiglenesen aszfalttörmelékét szórta, hogy ezek is járhatók legyenek télvíz idején.

Négynapos terápiás program

A Bonus Pastor Alapítvány november 30. – december 3. között Magyarózdton tartja az idei utolsó négynapos terápiás programját férfi és női szenvedélybetegeknek és hozzátartozóknak. A program célja az absztinencia elérése, információszerezés a függőséggel kapcsolatban, terápiás terv készítése, önismeret. A Maros megyeiek McAlister Magdolnánál érdeklődhetnek, telefon: 0742-653-331. Jelentkezni november 27-ig lehet.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Isten éltesse!

Ma EMMA, holnap KATALIN, KATINKA napja. KATALIN: egyiptomi név, amely görög és német közvetítéssel érkezett hozzánk. Jelentése: korona, a görög változatá pedig: mindig tiszta. Önállósult magyar becézése a KATINKA.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. november 23.

1 EUR	4,9710
1 USD	4,5522
100 HUF	1,3090
1 g ARANY	291,6931

Elköltözik a laktanyai ócskapiac

Tájékoztatjuk önöket, hogy november 26-án a marosvásárhelyi, Lovasság utca 107. szám alatti bolhapiac elköltözik, az ócskapiac eddigi helyszínét végleges döntéssel a Védelmi Minisztériumnak ítélte a bíróság, a város emiatt kénytelen átadni a területet.

A bolhapiac a továbbiakban az Universal komplexumban fog működni, a Dózsa György utcában. Köszönjük megértésüket.

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal, bel- és külkapcsolati osztály

Per amorem dei

Magyar és román kortárs költők verseiből ihletett két nyelvű koncertre, színházi előadásra kerül sor november 26-án, vasárnap 19 órakor a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház nagytermében. A Yorick Stúdió Per amorem dei című produkciója a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia zenészeinek és kórusának közreműködésével kerül színpadra. A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal által támogatott kulturális projekt fő célkitűzése a kulturaközi párbeszéd, valamint a kortárs magyar és román költészet

népszerűsítése. Szólisták: Luiza Zan, Sebestyén Ába, Kossoruz Krisztina, Kiss Bora. Zeneszerző Cári Tibor. A belépés ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztrálni, illetve helyet foglalni a színház jegypénztárában vagy a bi-letmaster.ro weboldalon lehet. A projekt nem feltétlenül képviseli a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal és a Helyi Tanács álláspontját, így ezen intézmények nem felelősek a projekt tartalmáért és eredményeinek felhasználásáért. Ez teljes mértékben a támogatott felelőssége.

Szilveszteri Hahota-kabaré

A marosvásárhelyi Hahota színtársulat december 28-án, csütörtökön este 7 órától a Maros Művészegyüttes előadótermében bemutatja vadonatúj zenés szilveszteri kabaré-előadását, melynek címe: És akkor mi van? Az előadás további időpontjai: december 29., 30., 31., majd január 2., 3., 4., 5., 6., 7., szintén este 7 órától. A műsorrend megtekinthető a www.hahota.ro weboldalon és a társulat Facebook-oldalán. Fellépnek: Puskás Győző,

Gönczy Katalin, Cseke Péter, Halmágyi Éva, Szőlősi P. Szilárd és Kelemen Barna. Énekel Jakab Bodoni Ildikó. Rendező Kovács Levente. Jegyek elővételben már kaphatók, egyelőre a Kultúrpalota jegypénztárában, valamint a World Travel Shop utazási irodában (Aurel Filimon utca 17. szám), majd december elejétől a Maros Művészegyüttes jegypénztárában is. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

RENDEZVÉNYEK

Hálaadó szentmise Marosszentgyörgyön

November 26-án, Krisztus király vasárnapján a Soli Deo Gloria közösségi vegyes kar szolgálatával tartják a hálaadó szentmisét a marosszentgyörgyi katolikus templomban, a szertartás keretében a 700 éves plébániát is köszöntik. Kórusvezető Simon Kinga Emőke kántornő.

Égbe nyúló hegyek – Disznajón

November 26-án, vasárnap délután 4 órakor mutatják be a disznajói művelődési otthonban Székely Ferenc Égbe nyúló hegyek című interjúkötetét. Meghívottak: Szekeres Gerő építésmérnök, alpinista, Ábrám Zoltán orvos, közíró, Csősz Irma nemzetes asszony, Veress László gyógyszerész, Koós Éva nótáénekes. Fellép a disznajói Pettyes Tulipán néptáncgyűttes mindhárom tagozata. Koós Éva nótákat énekel. Műsorvezető Nagy Enikő tanárnő, a belépés díjtalan. A kötet dedikálása idejére szeretetvendégséget szerveznek.

Tömeges ételmérgezés egy pszichiátriai kórházban

Egy pszichiátriai kórház három betege meghalt és több mint húsz páciens, illetve alkalmazott ételmérgezés tüneteivel kórházba került szerdán, miután valamennyien ettek egy közeli kolostorból küldött ünnepi ebédből.

A Vaslui megyei Murgeni településen működő kórházba egy vallásos ünnep alkalmából a floresti-i kolostorból érkezett kedden ételadomány, amelyből valamennyi beutalt páciens és a kórház személyzete is evett. Szerdára virradó éjszaka és szerdán napközben több ízben riasztották a mentőket, estig 27 beteget szállítottak át ételmérgezési tünetekkel a bárjadi városi kórházba, három páciens életét azonban már nem tudták megmenteni.

Az egészségügyi minisztérium közleményben tudatta: válságstábot hozott létre, mind a betegektől, mind az elfogyasztott ételből biológiai mintát vettek, amelyet a jászvásári törvényszéki orvostani intézetbe küldtek kivizsgálásra. A tárca közleménye megjegyzi, hogy az ételadomány halból készült. A Vremea Noua helyi hírportálnak nyilatkozó Ariton Ieze-

chiel apát kizártnak tartja, hogy a kolostorban készített ebéd okozta a bajt, mert a kolostor lakói is abból ettek, és semmi bajuk.

„Rendszeresen szervezünk ilyen jótékonyági akciókat. Szűz Mária templomba vezetése alkalmából tegnap halételt készítettünk, húsgombóc-sorbát és sült cápaharcsát. Kicsontoztat választottam, tudván, hogy mentális problémákkal küzdő betegek esznek majd belőle. Ismétlem: ennek a szerencsétlenségnek semmi köze a konyhánkban főtt ételhez” – idézte a lap az apátot.

Eduard Cazacu, a pszichiátriai kórházat működtető Murgeni város polgármestere a lapnak azt mondta: a kórházigazgatóval megállapították, hogy estére a betegek halkonzervet is kaptak, ezeket is ellenőrizni fogják, bár szavatossági idejük 2026-ban jár csak le. A pszichiátriai kórház igazgatójával úgy döntöttek: még a kórházból származó víz fogyasztását is betiltják, amíg a szakértői vizsgálat ki nem deríti, mi okozta a mérgezést. (MTI)

Négy év alatt fél százalékponttal csökkent az áfabehajtás hatékonysága

Négy év alatt 0,5 százalékponttal csökkent az áfabehajtás hatékonysága Romániában – derül ki a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Romanian Economic Monitor nevű kutatási projektjének keretében készült tanulmányból.

2021-ben az adóhatóságnak (ANAF) a fizetendő áfa 63,3 százalékat sikerült behajtania, ami hozzávetőleg 9 milliárd euró költségvetési bevételkiesést jelentett. Ez az összeg a 2021-es GDP 3,75 százalékaival egyenértékű.

A 36,7 százalékos kiesés a legrosszabb érték az Európai Unióban, melynek az átlaga 5,3 százalékos. Az EU-ban Románián kívül egyetlen más tagállam sincs, ahol a fizetendő és a behajtott áfa értéke közti eltérés elérné a 20 százalékos. Románia után Görögország következik, ahol 17 százalékos körüli a kiesés,

majd Litvánia jön, alulról súrolva a 15 százalékos és Olaszország, kevéssel 10 százalékos fölötti értékkel.

A 2017 és 2021 közti időszakban Svédország mellett Románia volt az egyetlen EU-tagállam, ahol romlott az áfabehajtás hatékonysága, 0,5 százalékponttal. A vizsgált időintervallumban az EU-ban átlagban 6,5 százalékos javulás következett be.

A tanulmány szerzői szerint az áfabehajtás hatékonyságának a növelése nagyban megoldaná Romániának az államháztartással kapcsolatos gondjait. Ha 20 százalékkal sikerülne javítani az áfabehajtás hatékonyságát, az a GDP 1,69 százalékaival csökkentené a költségvetési hiányt. Amennyiben Romániában az áfa behajtása az EU átlagának szintjén lenne, akkor GDP-arányosan 3,18 százalékkal lenne kisebb a költségvetési defi-

cit, míg ha a kelet-közép-európai régió átlagának felelne meg, akkor 3,22 százalékkal csökkenne a hiány.

Románia 2019 óta túlzottdeficit-eljárás alatt áll. 2022-ben a GDP-arányos költségvetési deficit 5,78 százalékos volt. A 2023-as költségvetés eredeti tervezetében 4,4 százalékos hiánycél szerepelt, azonban a kormány jelenleg már 5,7 százalékkal számol, a tanulmány szerzői szerint pedig valószínűleg meg fogja haladni a 6 százalékos.

Az Európai Bizottság adatai szerint 2021-ben az EU 27 tagállama összesen 60,603 milliárd euró áfát nem tudott behajtani. Ez 38 milliárd euróval volt kisebb az egy évvel korábbi kiesésnél. Abszolút értékben Olaszországban volt a legnagyobb a be nem hajtott összeg, 14,6 milliárd euró, majd Németország következett 7,46 milliárddal. (MTI)

Embercsempész-hálózatot számoltak fel

Vietnamiak által létrehozott, migránsok illegális Nyugat-Európába szöktetését szervező embercsempész-hálózatra csaptak le a hatóságok – közölte csütörtökön a határrendészet. A szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) már 2019 szeptemberében, hivatalból eljárást indított az ügyben a határrendésztől és a rendőrség szervezett bűnözés elleni igazgatóságától kapott információk alapján. A nyomozás során a vietnami és román állampolgárok részvételével alakult bűnözői csoport 13 „szállítmányát” (mintegy 100 vietnami határsértőt) fogták el a román–magyar határon, amíg sikerült eljutniuk a hálózatot mozgó embercsempészekig.

A nyomozók megállapították, hogy a bűnszövetkezet többnyire Romániába legálisan, munkavállalói vízummal érkező vietnamiakat környékezett meg – egyeseket a közösségi oldalakon, másokat már érkezésükkor, a bukaresti nemzetközi repülőtérén – azzal az ígérettel, hogy néhány ezer euróért jobb kereseti lehetőségeket kínál a nyugati országokba juttatja őket. A tarifák 4000-tól 8000 euróig terjedtek az úticél függvényében, a pénzt pedig legtöbbször a migránsok Vietnamban maradt hozzátartozói fizették ki, súlyos adósságterheket vállalva fel a későbbi törlesztés reményében.

A migránsokat a „szállítmányok” megszervezéséig bukaresti szálláshelyeken bújtatták el, majd többnyire teherautók rakterében erre a célra kialakított rejtékhelyekre besúfolva, 8-10 tagú csoportokban indították útnak őket a magyar határ felé.

A nyomozás során a román hatóságok folyamatosan együttműködtek német, magyar, cseh és vietnami hivatali partnerekkel.

A DIICOT által koordinált, az Europol logisztikai segítségével lebonyolított szerdai rajtaütés során kilenc bukaresti, Ilfov, Konstanca és Hunyad megyei helyszínen végeztek házkutatást a rendőrök, a határrendészet, parti őrség és csendőrség támogatásával.

A házkutatások során 100 ezer eurónyi – különböző valutákból álló – készpénzt és négy, 100 ezer eurós piaci értékű becsült gépkocsit, egy gázpisztolyt, mobiltelefonokat és más bizonyítékokat foglaltak le a hatóságok.

A DIICOT hét gyanúsítottat őrizetbe vett, négy másikat hatósági felügyelet alá helyezett bűnszövetkezet létrehozása és embercsempészség gyanújával. (MTI)

A Geert Wilders vezette Szabadságpárt a szavazatok 25 százalékát szerezte meg a holland választásokon

A Geert Wilders vezette Szabadságpárt (PVV) a voksok legkevesebb 25 százalékát szerezte meg a Hollandiában szerdán tartott előrehozott parlamenti választásokon – derül ki a szavazatok 98 százalékos feldolgozottsága mellett közölt részeredményekből, amelyet a Dutch News című angol nyelvű holland hírportál ismertett csütörtökön reggel.

A Szabadságpárt eszerint megkettőzte támogatását a legutóbbi, 2021-es választási eredményéhez képest, közel 2,5 millió ember szavazott rá.

A párt a jelenlegi állás szerint a 150 képviselői helyből 37-et szerezhet meg, ami több mint kétszerese a jelenlegi 17 mandátumának. Az ezt megelőző választásokon a Szabadságpárt 2017-ben 20, 2012-ben 15, 2010-ben pedig 24 mandátumot szerzett. Wilders pártja a 2006-os választáson debütált, akkor kilenc mandátumot szerzett.

Az NL Times című angol nyelvű holland hírportál megkérdezésen alapuló felmérése szerint a 2023-as előrehozott hollandi választásokon a PVV szavazói mintegy 80 százalékát a párt bevándorlási és menekültügyi politikája motiválta. 75 százalékuk számára lehettek vonzóak az egészségügyi juttatásokra, 61 százalékuknak pedig a megélhetési

költségek mérséklésére tett ígéretek. A Szabadságpárt támogatóinak 56 százaléka szerint a nemzetbiztonság kérdése az egyik legfontosabb kérdés ma Hollandiában. A PVV szavazói mintegy 65 százalékának rendült meg a bizalma az országot 12 éve vezető Mark Rutte miniszterelnök kormányában – írták.

Az előrejelzések azt mutatják, hogy a Frans Timmermans korábbi európai uniósi biztos által vezetett pártszövetség, a Zöld Baloldal és a Munkapárt formációja a második helyen végzett 25 mandátummal, ami 8 képviselői székkel több a két párt jelenlegi képviselői helyeinél.

Mark Rutte ügyvivő miniszterelnök pártja, a Néppárt a Szabadsággért és a Demokráciáért (VVD) a harmadik helyre szorult, mandátumainak száma a jelenlegi 34-ről 24-re csökken.

Pieter Omtzigt kereszténydemokrata politikus frissen alakult pártja, az Új Társadalmi Szerződés (NSC) 20 mandátumot kaphat a holland parlament alsóházában.

A Mark Rutte vezette holland kormány júliusban lemondásra kényszerült, mivel a négy párti koalíció nem tudott megegyezni a menekültügyi reformokról. A kabinet azóta ügyvivő minőségben folytatja munkáját. (MTI)

Ország – világ

A DNA kéri Florin Cîțu, Vlad Voiculescu és Ioana Mihăilă mentelmi jogának megvonását

A korrupcióellenes ügyészség csütörtökön közölte: kéri az elnöki hivatal és a szenátus jóváhagyását ahhoz, hogy büntetőeljárást indíthasson három hivatali visszaéléssel gyanúsított személy ellen. Ügyészségi források szerint a gyanúsítottak Florin Cîțu volt kormányfő, illetve Vlad Voiculescu és Ioana Mihăilă volt egészségügyi miniszterek. (Agerpres)

Adóemeléssel járó adóreformot javasol a kormányfő

Adóemeléssel járó adóreformot javasolt csütörtök reggeli nyilatkozatában a kormányfő. Emlékeztetett, hogy Románia az országos helyreállítási tervben vállalta, hogy adóreformot hajt végre. Marcel Ciolacu véleménye szerint ezt kétféleképpen lehet megvalósítani: megtartják az egységes adókulcsot, de az legyen 16 százalékos a jelenlegi 10 százalékkal szemben, vagy elmozdulnak a progresszív adózás irányába. Mint mondta, a maga részéről egyiket sem utasítja el. Marcel Ciolacu hangsúlyozta, hogy a 19 százalékos áfa nem fog emelkedni. A miniszterelnök semmiféle támpontot nem adott arra, hogy mikortól vezetnék be az új adózási szabályokat, és arra sem tért ki, hogyan nézne ki a progresszív adórendszer. Független pénzügyi elemzők hosszú ideje állítják, hogy a román államháztartás fenntarthatóvá tétele elképzelhetetlen adóemeléssel nélkül. (MTI)

Ciolacu: az egészségügyi rendszer finanszírozása biztosított az év végéig

A kormány 3,5 milliárd lejt különít el gyógyszerekre és orvosi fogyóanyagokra – jelentette ki Marcel Ciolacu. Az egészségügyi rendszer finanszírozása biztosítva lesz az év végéig, mivel ezen kívül a kabinet még ezen a héten kiutal 200 millió lejt a kórházak költségeinek fedezésére, a jövő héten pedig a pénzügyminiszter 196 millió lejt fog biztosítani a novemberi költségek különbözetére – mondta a miniszterelnök a csütörtöki kormányülés elején. Ciolacu azt is elmondta, hogy a kormány memorandummal jóváhagyja a temesvári sürgősségi klinikai kórházban és a bukaresti Grigore Alexandrescu Sürgősségi Gyermekkorházban megkezdett nagyszabású beruházások folytatásához szükséges kifizetéseket is. (Agerpres)

Tűzszünet a Gázai övezetben

Péntek reggel hétkor kezdődik a tűzszünet a Gázai övezetben, délután 4-kor adják át az első izraeli tűzszöveget – közölte a katarai külügyminisztérium szóvivője csütörtökön izraeli médiajelentések szerint. A Gázai övezet uraló iszlamista Hamász szervezet pénteken 13 olyan tűzszűt fogja szabadon engedni, akit fegyveresei az október 7-i terrortámadásban Izraelből elhurcoltak. A katarai közvetítéssel megszületett megállapodás szerint négy nap alatt összesen ötven izraeli – gyerekek és anyák – térhet haza. Az első napon szabadulok névsorát a katarai bejelentés szerint péntek reggel hét órakor fogják átadni Izraelnek. A tűzszünet idején Izrael nem folytathat megfigyelő tevékenységet légi eszközökkel az övezet déli részén, és naponta hat órán át az északi részen sem. (MTI)

Adós lecsó

(Folytatás az 1. oldalról)

miatt a gyakorlatban nem érdemes aggódni, a jelenlegi hatósági és szakértői bázisnak ez túl magas lécsó, látványosabban pattannának vissza róla, mint a készpénzfizetés korlátozásának ötletéről.

Amivel viszont egyet lehet érteni a kormányfő kijelentéseiből, az az, hogy az adórendszerben rendet kéne tenni. Az akkori liberális-demokrata kormány által bevezetett egykulcsos adórendszer idén töltötte a tizennyolcat. De nem a korával van a baj, hanem azzal, hogy az azóta regnált kormányok mindegyike változtatott rajta valamit, így zsenge felnőttkorára rémisztő krampusz lett belőle. Hol egyik, hol másik munkavállalói kategória kapott valamilyen kedvezményt, vagy éppen szigorítottak egyes előírásokon, változtattak adókulcsokon, egy teljes lapszám kevés lenne az összes felsorolni. A lényeg az, hogy az adótörvénykönyvben olyan káosz van, hogy bűvészdiplomával illene kitüntetni azt, aki eligazodik benne. Aki ebben rendet akar tenni, az minden tisztelet megérdemelt, de ennek a kormánynak az eddigi adóügyi ténykedéseit elnézve, nem ez a csapat lesz, amelyiknek a dolog sikerülni fog. A nagyobbik baj ott van, hogy a teljes politikai palettán nincs pillanatnyilag egy olyan társaság, amelyiknek lenne életképes víziója és szakértelme is egy korrekt adótörvénykönyvet papírra vetni, és alkalmazni is. Marad a hasra csapós, ötletelős adópolitika, és ez a gyakran szórakoztató tökéletlenkedés egyre drágább komédia lesz az adófizetőknek.

EUROTRANS
alapítvány

alapította az
RMSZ

Anyakönyvezés egyszerűen és gyorsan!

Erdélyi magyar állampolgárként az adataiban történt változásokat köteles közölni a magyar állammal. **Mi segítünk!**

Számíthat ránk!

eurotransalapitvany.ro **0364 410 097**

Beruházásokat készítenek elő

(Folytatás az 1. oldalról)

Ebből Kebeleszentiványon kezdődhet el a szennyvízhálózat kiépítése, amely minden törvényesen épített lakást, intézményt, ingatlant és az összes utcát kiszolgálja majd – tudtuk meg *Bányai Istvántól*, aki hozzátette: Jedden befejeződött a csatornahálózat kiépítése, már csak a dokumentáció lezárása van hátra. A község Marosagárd és Kebele csatornahálózatára is nyújtott be pályázatot európai források lehívására, de arra még nem született döntés, így egyelőre a szentiványi munkálatokat kezdenek el a következő év tavaszán. Az összes engedéllyel rendelkeznek, kivéve a műszaki tervet.

Backamadaras községben a 39-es számú községi út egy 2,6 kilométeres szakaszát korszerűsíthetik a település és a községhatár között. A Koronkába vezető út mintegy öt kilométerrel rövidítené le a községbeliek útját a megyeközpont felé, ami – tekintve az Ákosfalva községbeli beruházási munkálatokat és a beharangozott autópálya-építést – igen hasznosnak bizonyulhat – véli *Szőcs Antal* polgármester. Koronkában, bár van előtanulmány, még nem született döntés, hogy az önkormányzat vállalná-e a rá eső szakasz korszerűsítését, mert vannak, akik attól tartanak, hogy erre terelődne a teherforgalom egy része. Ez azonban nem valószínű, hiszen a hagyásbodoni úton sem járnak kamionok Marosvásárhely felé – mutatott rá a kérdésre az előljáró.

Madarason az út aszfaltozva van a lakott területen, az aszfaltszönyeget a további részen kellene leteríteni 5 méter szélességben, illetve a sáncokat rendezni. Nemcsak az utazókon segítene az úttest javítása, közel 500 hektár mezőgazdasági terület könnyebb megközelítését is lehetővé tenné. A határban gázutak is vannak, ahová járművek mennek gyakran. Jelenleg a tervek készülnek, tavaszon sor kerülhet a közbeszerzési eljárásra az építőcég kiválasztására, és már a jövő évben megvalósítható a beruházás – tette hozzá. A község közel 4,4 millió lej támogatást kapott az államtól, ehhez legalább félmillió önrészt kell hozzátenni.

A vízminőség javítását szolgálja az a beruházás, amely Küküllőszéplak községben valósulhat meg

ugyancsak az Anghel Saligny program támogatásával. A községben nagyon rossz a víz minősége, s bár vannak 110 méter mélyre fúrt kutak is, a talajból nyert víz csupán tisztálkodásra használható, és nem is elegendő – részletezte kérdésünkre a gondot *Szakács Béla* polgármester. Héderfáján van víztisztító állomás, ezt szeretnék korszerű tisztítóberendezésekkel ellátni, hogy jó minőségű vizet tudjanak biztosítani. Az elmúlt években kiépült a községi vízellátó rendszer a településfejlesztési program (PNDL) támogatásával, és épült egy kis gát, amely megfelelő mennyiségű vizet nyer ki a Kis-Küküllőből. A legjobbkor jött a támogatás, hogy a szolgáltatást korszerűsíteni tudják. A beruházás értéke 4,4 millió lej, ebből az állam 3,9 milliót biztosít, de a megvalósítást gátolja a megtakarítást célzó kormányrendelet, amely megtiltja az állami intézményeknek, hogy idén új szolgáltatási szerződéseket kössenek, így nem lehet elkészíttetni a műszaki tervet – mutatott rá a gondra a polgármester. Számos önkormányzat szembesült a problémával az október végén kibocsátott rendelet miatt, ezért készült egy beadvány, amely hamarosan a kormány elé kerül, és remélik, hogy legalább a helyreállítási terven (PNRR) és az Anghel Saligny programon futó fejlesztések esetében feloldják a szerződéskötési korlátozásokat. Ha ezt elérik, elkészülhet a terv, a korszerűsítés pedig csak három hónapot vesz igénybe – ecsetelte a polgármester.

Szovátán nemrég aláírták a kivitelezési szerződést egy hulladékudvar kialakítására. A cégnek fél év áll a rendelkezésére, hogy a helyreállítási alpból (PNRR) finanszírozott projektet megvalósítsa a Gyertyános utcai területen. „Ezzel a lépéssel a hulladékgazdálkodás és a környezetvédelem tekintetében városunk új szintre lép, ugyanakkor a lakosoknak is hatalmas segítséget jelent, hiszen a használt gumiabroncsokat, a bútorokat, az elektromos és elektronikai, valamint a veszélyes hulladékokat, a használt akkumulátorokat vagy akár az építkezési és bontási törmelékét is bármikor leadhatják majd a gyűjtőponton” – fűzte hozzá a város polgármestere, *Fülöp László Zsolt*.

Lehetetlen helyzetben a családorvosok

Csütörtöktől figyelmeztető sztrájkba lépett a családorvosok egy része. Amint a rendelők bejáratához kitett magyarázatban olvasható, azért folyamodtak ehhez a lépéshez, mert az egészségbiztosítási pénztár az egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó szerződés alapján az októberre járó összegnek csak a 62 százalékát utalta át, anélkül, hogy megindokolta volna, hogy miért. Ami a vonatkozó törvény előírását sérti. Ráadásul mindez azután történik, hogy a családorvosok az augusztusra járó összeget is csak két hónapnyi késéssel kapták meg.

A megkérdezett orvosok elmondása szerint a kapott pénzből az államnak kötelező módon ki kell fizetniük a bérek utáni járulékokat, így a kisebb betegkörrel dolgozó orvosoknak nem marad pénzük az asszisztens, asszisztensek bérére, esetenként a sajátjukra sem. Még nagyobb gondban vannak azok a pályakezdő családorvosok, akik bankkölcsönt vettek fel a praxis megvételére, és a bankkal szembeni kötelezettségüket is teljesíteniük kell, ráadásul az elmúlt hónapban nagy nehézséget jelentett a rosszul működő országos integrált informatikai rendszer.

A rendelők bejáratához kifüggesztett figyelmeztetésben olvasható továbbá, hogy a sürgősségi eseteket ellátják, de újraprogramálják azokat a betegeket, akik nem életfontosságú bántalommal fordulnak hozzájuk. (*bodolai*)

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Nagytakarítás a meggyesfalvi erdőben

Mezey Sarolta

Az elmúlt vasárnap az InstGaz és a Marosvásárhelyi Erdészeti Hivatal kezdeményezésére nagytakarítást szerveztek a Meggyesfalvi negyed közelében levő erdőben.

A nagytakarításon több mint 80 tanuló vett részt a Transilvania Gazdasági Líceumból, a Gheorghe Șincai Technológiai Líceumból, a Serafim Duicu Általános Iskolából és a 7-es Számú Általános Iskolából. Önkéntesként részt vettek a Marosvásárhelyi Helyi Rendőrség alkalmazottai is, így a hulladékgyűjtésben részt vevők száma meghaladta a százat. A csapat a meggyesfalvi Serafim Duicu iskolából indult, majd ide tért vissza.

A kedvező időjárás, a tanulók és az önkéntesek lelkesedése sikeressé tette a takarítást, 118 zsák szemetet – műanyag, üveg-, papír-, göngyöleganyag, gumiabroncs, textíliahulladékot – szedtek össze.

Az összegyűlt szemetet a maros-

vásárhelyi köztisztasági cég, a Polaris-Urban GE segítségével sikerült szelektíven kiválogatni, a zsákokat is a cég bocsátotta az önkéntesek rendelkezésére.

Az akciót az Exceptional Transports, az Eldi Pékség, a Paco-vis és az AgroRom Impex támogatta.

A szervező InstGaz az önkéntesek számára védőfelszerelést, kesztyűt, mellényt és sapkát biztosított, továbbá sátrat állított fel, ahol a résztvevőket teával, kávéval és szendvicssel kínálták. Ezenkívül díjkiosztási ünnepségen ajándékokkal és didaktikai eszközökkel kedveskedtek a gyermekeknek.

A részt vevő iskolák könyvtárát egy mikrofonnal és távirányítóval ellátott hangfállal ajándékozták meg.

A nagytakarítás végén *Florin Săliștean*, az InstGaz marketing- és kommunikációs igazgatója elmondta, hogy ez az akció a cég környezetvédelmi stratégiájának és társadalmi felelősségvállalásának része.

Színés Világ

XX. évf. 47. (886.) szám, 2023. november 24., péntek

Épített örökségünk

A háromszéki Szentkereszty-kastély

Árkos Sepsiszentgyörgytől hat kilométerre északnyugatra, a Baróti-hegységben eredő Arkos-patak völgyében fekszik, és az azonos nevű község központja. Nevét egyesek a régi avar kori sáncokból, mások egy Arkos nevű székely őstől származtatják. A települést 1332-ben Arkus néven említik először. 1802-ben, 1829-ben és 1838-ban földrengés pusztította. 1910-ben 1721 magyar lakosa volt. A trianoni békeszerződésig Háromszék vármegye Sepsi járásához tartozott. Unitárius vártemploma az Arkos-patak völgyében egy magaslaton áll. 13. századi templomát a 16. században átépítették, védőfalai 17. századiak (1640-ből). Őt saroktornya és harangtornya volt. Délkeleti tornya a 19. századi földrengésekben ledőlt, harangtornya megrongálódott. 1830-ban a régi templomot lebontották, és 1830 és 1833 között újat építettek helyébe. Mai harangtornya 1844-ben épült. A faluban áll báró Szentkereszty Zsigmond kastélya a nagy park közepén.

Nagy-Bodó Tibor

A kastély a Szentkereszty család tulajdonába kerül

Az árkosi Szentkereszty-kastély a 19. század végén épült újbarokk műemlék épület. A napjainkban látható Szentkereszty-kastély helyén egykor a Benkő család tulajdonát képező udvarház állott.

A 19. század első felében a vargyasi Daniel Elek (1783–1848) vásárolta meg a birtokot, majd 1840-ben Kálnoky György (1810–1844) lett a tulajdonosa.

1847-ben Kálnoky özvegye Szentkereszty Zsigmonddal kötött házasságot, így a kastély a Szentkereszty család tulajdonába került.

1870-ben Szentkereszty Zsigmond és Haller Anna (1816–1878) a kastélyt újjáépíttette, körülötte parkot, lovasiskolát és tekepályát hoztak létre.

Az 1890-es évek elején egy újabb átépítés során a kastély elnyerte mai formáját. A felújításokat báró Szentkereszty Béla (1850–1925), Háromszék vármegye főispánja végeztette. A 19. század végi neobarokk átépítés Fort Sándor budapesti építész tervei alapján készült.

1945 után a kastélyt államosítják, az épületet az államfőnek tartják fenn

A kastélyparkban a 19. század közepén neogótikus stílusú kápolna épült. A kastély utolsó tulajdonosa báró Szentkereszty Béla (1885–1944) volt, aki a kastély közelében lévő vendégházban lakott. Az egykori vendégház földszintes, oszlopos klasszicista épület volt.

1945 után a kastélyt államosították. Ezt követően egy ideig az árvaház, majd a mezőgazdasági iskola kapott helyet benne, utána a termelőszövetkezetet költöztették az épületbe.

1982-től a Román Kommunista Párt tulajdonába került, és az államfő számára tartották fenn az épületet. Az elnöki lakosztályként berendezett kastélyban kicserélték a bútort, és új díszítőelemekkel látták el az épület belsejét.

A rendszerváltás után a műemlék épület a Művelődési Minisztérium igazgatósága alá került, így visszakapta régebbi rendeltetését, művelődési központ székhelye lett.

A kastély formavilága

A kastély a falu alsó végében van, a főútról jegenyesor által határolt út vezet fel hozzá. A historizáló stílusú – neobarokk és neoreneszánsz elemeket ötvöző – kastélyépület két főtömbből áll, egy tíz ablaktengelyes tömböt keresztesz aszimmetrikusan egy rövidebb szárny. Az épület hosszú szárnyát nyeregterő fed, amelyet a két végén csigavonalas oromzat zár le. A keresztszárnya a keleti és a nyugati homlokzaton rizalitot alkot, amelyet magas manzárdtető fed.

A manzárdtető kovácsoltvas kerítéssel körülvett teraszban végződik, e tetőépítmény barokkos jelleget kölcsönöz az épületnek, de a homlokzatok többi része reneszánsz elemeket tartalmaz.

A műemlék épület főhomlokzata régen egy szökőkútra nézett

A látogató előtt először az északi oldalhomlokzat tárul fel. Bordás Beátának az Adatbankban közzétett írásából tudjuk meg, hogy ez cselédbejáró lehetett, ennek ellenére nagy hangsúlyt fektettek a díszes kialakítására.

A homlokzat előtt kváderköves terasz húzódik, amelyet kovácsoltvas mellvéd és kandelaberek díszítenek. Ez a homlokzat – akárcsak a déli – csigavonalas, lépcsőszerű kialakítású oromzatban zárul, melynek csúcsát egy kagylómotívum alkotja. A kastély keleti főhomlokzata régen egy szökőkútra nézett, a homlokzatot a teraszos középrizalit uralja. Hat nagy méretű toszkán oszlop tartja a kovácsoltvas mellvéddel ellátott teraszt, az emeleten három félköríves nyílás jelenik meg korisztoszi fejezetes pilaszterek közé foglalva.

A tető alatti széles párkányon barokkos motívumsor fut végig, szintén neobarokk jellegű a középrizalitok tetőzetét díszítő csigavonalas építmény.

A kastély külseje megőrizte a 19. század végi állapotot

Az angolkerterre és a tóra néző kerti (nyugati) homlokzatot a lépcsőfeljáró széles terasz uralja, amely a bejárati rizalit előtt helyezkedik el. A földszintes terasz mellvédjének sarkain mitológiai és bibliai ábrázolásokkal díszített hatalmas vázák állnak. A kerti homlokzat többi részének kialakítása azonos a főhomlokzatéval, a manzárdtetővel és csigavonalas timpanonnal együtt. A kastély két szintjén a helyiségek két sorban helyezkednek el, a termek egymásból nyílnak. Az épü-

letnek két lépcsőháza van, a nagyobbik a keresztszárny mellett található, a reprezentatív földszinti nagyterem szomszédságában. A kisebb lépcsőház a kastély déli végében van.

A kastély külseje megőrizte a 19. század végi állapotot, azonban a belsejében lényeges változások történtek. Csúpnán néhány terem egykori berendezését ismerjük, amelyeket a korabeli képeslapok alapján ismertetünk.

A nagy méretű gobelineket tájképek díszítik

Szintén Bordás Beáta munkájából tudjuk meg, hogy a család reprezentatív célokra a földszinti két nagy termet használta. A kisebb terem, amely a szökőkútra nézett, a berendezéséből ítélve valószínűleg bálterem lehetett. A teremben néhány rokokó szék és egy dívány, valamint egy díszes rokokó kályha képezték a berendezést.

A padlót táblás parketta díszítette, a mennyezetet német reneszánsz ihletésű veretdíszes stukkó díszítményekkel alakították ki.

A stukkók ma is láthatóak a terem mennyezetén. A terem legfontosabb díszje a négy nagy méretű gobelin volt, amelyeken részletesen kidolgozott tájképek voltak láthatók.

Szentkereszty báró dolgozószobája

A legnagyobb földszinti terem ajtaja a kertbe nyílt. Az impozáns, fogsordíszes párkánnyal határolt tölgyfa gerendás famennyezet jelenleg is látható.

A padlót egykor a korban divatos rombu-

a faburkolatok, gipszből vagy stukkóból készült párkányzatok, kazettás famennyezetek, mennyezetdíszek kaptak.

A vendégház a kastély közvetlen közelében állt

A többi terem egykori berendezését és rendeltetését nem ismerjük, de a kor szokásához híven valószínűleg az első emeleten kaptak helyet a család magánlakosztályai, mint például az úr és az úrnő hálószobái, dolgozószobák, a gyerekszobák, egy vagy több fürdőszoba, valamint a kiszolgálószemélyzet szobái, elkülönítve a tulajdonosokétól.

A vendégház a kastély közvetlen közelében áll egykor, az archív felvételeken egy földszintes, klasszicizáló páros oszlopos épület rajzolódik ki, egy összeírás szerint hét szobája volt.

Az épület készülhetett a kápolnával egy időben, 1840–1845 körül, de nem tudhatunk semmi biztosat róla, mert ma már nem létezik.

A mai állapot.

Dr. Kálmán Attila tanár, történész kiegészítése

– 2020-ban hozta le a sajtó a hírt, hogy az örökösöké maradhat a kastély. Egy 2012-ben kezdődött történet végét jelentette. Akkor sikerült a családnak visszaszerezni a kastélyt (tudtommal 2004 óta tartó perek után).

A konfliktus az épületben működő Művelődési Központtal mondhatni majdnem azonnali volt, hiszen 2015-ben végrehajtó szerzett érvényt a birtokbavételnek.

Számomra megdöbbentő volt az egyes kormánykörök és kulturális vezetők részéről elhangzó érvelés a 2015-ben indított petíció kapcsán, amelyben vagy kétségbe vonták az örökösök tulajdonjogát, vagy egyenesen megtagadták volna az ingatlan visszaszolgáltatását, habár hittek a restitutio in integrum elvében.

Sajnos, nem jött létre megegyezés, sőt a helyzetet elmérgesítette, hogy majdnem rögtön újabb és újabb perek indultak, az állam intézményei hol a visszaszolgáltatás érvénytelenítését, hol kárpótlást követeltek. 2019-ben a galaci törvényszék elrendelte a visszaszolgáltatás felülvizsgálását.

A Legfelsőbb Bíróság 2020-ban végérvényesen kimondta, hogy a kastély marad az örökösöké.

Az örökösöknek való visszaszolgáltatás eredménye volt már 2020-ban a „Floating Cinema&Theater” rendezvény, amely azt jelentette, hogy a kastély parkjában lévő tó közepén található szigeten színpadot alakítottak ki. A nézők a tavon lebegő tíz csónakból vagy a tó partján elhelyezett székekből követhették a filmvetítéseket, színházi előadásokat, koncerteket. Illetve azt is el kell mondani, hogy 2021 óta a kastélyparkban szervezik meg a Sic Fest fesztivált.

A kastélyt visszaszerző gr. Jankovich-Bésán András közben elhunyt, így a kastély jövőbeli gondjai fiának, gr. Jankovich-Bésán Elemérnek a nyakába szakadtak. Remélhetőleg a család próbálkozásai sikeresek lesznek, és az árkosi kastély a Székelyföld új turisztikai látványosságává lesz.

(Befejező rész a következő Színes Világ mellékletben, mely az unitárius templomról tartalmazni fogja Gyöngyössi János történeti grafikus, illusztrátor és Bíró Attila árkosi unitárius lelkész-esperes kiegészítését.)

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a régi és a mai képeket Demján László műemlékvédő építész gyűjteményükből küldte be a szerkesztőségbe.

A természet kalendáriuma (DXCII.)

Kiss Székely Zoltán

Csillagok, csillagok, szépen ragyogjatok...

Az ígérlet szép szó, ha megtartják, úgy jó.

Folytatom, kedves Olvasóm, héttel ezelőtt megkezdett gondolatomat.

Feleleveníteni legszebb hagyományainkat, mindazt az örök érvényű bölcsességet, amelyet a Kárpát-medencében otthonra talált magyar törzsek leszármazottai nemzedékről nemzedékre továbbadtak. Az elmúlt ezernél is több esztendő jó néhány megpróbáltatást tartogatott. A magyarság azonban dacolt a történelem viharaiával, az ellenségekkel, a barbár hordákkal, az árulással, a pártütéssel, a természeti katasztrófákkal és a járványokkal. Erre csak az a nép képes, amelynek a gyökerei – hasonlóan egy öreg, de még mindig életerőtől duzzadó faóriáshoz – egészen mélyre nyúlnak le. A magyar népdal, a néptánc és a népköltészet a legfontosabb, a talajban legerősebben kapaszkodó kulturális gyökereink közé tartozik.

Arany János, a magyar népköltészetéről elmélkedvén, a népköltészet egyes darabjainak meglepő tökéletességét nemzedékek csiszoló-javító munkájának tulajdonítja – írta volt **Jékely Zoltán** a **Háromszéki népdalokban** –, a nép ajkán válik a mű idők folyamán általánosabb érdekűvé, az egész nép közvagyonává...

(...) **Gábor Áron** hajdani jó, sokáig dörgő ágyúinak csodája ilyen síkon ismétlődik meg!

Ugyanez mondható el (...) a lakodalmas költészetéről, a köszöntőkről és mondókákról is. Az ősi és újdonszerű, bölcs és huncut székely humor sziporkázik belőlük, méghozzá oly bőséggel, hogy azt kell hinnünk: kifogyhatatlan, halhatatlan!

Ezek a dalok, mint általában a magyar népköltés legjava, dallam nélkül is életképesek – legfennebb a földön járnak, s nem tudnak felrepülni, messze vándorolni, nagy egeket beutazni. Vagy ki tudja? Hátha még erre is képesek?!

Ősz s tél határán hatványozottan érezzük e sorok igazságát.

*Rakott gyümölcsösök s téres mezők,
nyájas felhők az aransárga égen
s mint régentájt, homéri kék vidéken
visszhangos szőlődombon fűrtszedők.*

*Nagy ódon illat. Színes lomb az erdőn
és zsong a lég ezüstös hárfahangtól,
egy titkos istenkéz merengve lantol
a nyár búcsúja hangzik még kesergőn.*

*A forrás mellett nympa ül. Kibontva
az enyhe szélben szálldos szép haja
s az édes kéz, mely színes körbe fonta*

*a virágot, most ölébe ejtve nyugszik.
Tág, kék szemén a fény mint csillag úszik
s a nádasból felhangzik Pán szava.*

Komjáth Aladár Évszakok ciklusából az Őszt idéztem ide, s a forrásokat, borvízforrásokat Székelyföldről.

Éppen száz éve, 1923. november 21-én költözött végleg budapesti ideiglenes otthonából az örökkévalóságba a székelyföldi borvizek első tudora, **Lemhényi Hankó Vilmos** ve-

Hankó-forrás.

Üdvözlét

Kovácsnáról

gyész, filozófiadoktor, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Parajdon született, középiskoláit Kolozsvárt, Budapesten és Lőcsén, egyetemi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte. 1877-ben ugyanott tanári képesítést nyert vegytanból és természettanból, mire a dévai állami reáliskola kémiai tanszékére nevezték ki. Elsősorban ásványvízelemzéssel foglalkozott, s népszerűsítette a természettudományokat.

Leghatásosabb vállalkozása az **Universum** évkönyv volt. 1894-ben **Egy elfelejtett magyar találmány** című, a **Természettudományi Közönyben** megjelent írásában felhívta a figyelmet **Jedlik Ányos** szódavízgyártó készülékére, amelyet napjainkban a hazai szódavízgyártás első gépeként ismerünk. A Székelyföld című munkája, mely összefoglalta a kor természettudományos ismereteit egész Székelyföldről, 1896-ban jelent meg először. E könyv útmutatásai alapján jártuk öcsémmel, **Kiss Lajos** geológussal a vidéket. Több helyen is találkoztunk Hankó nevét viselő forrásokkal. A legnevezetesebb a kovásznai Galambok völgyében van. Följe épületet húztak fel még a XIX. század végén – még láttuk azt a '60-as évek elején –, s vizét Naturalis, majd Sanitas néven palackozták a '30-as évek végéig. Később már csak a szén-dioxidját fogták fel, s azzal dúsították a '60-as években a borszéki Kossuth-forrás palackozott vizét is. (Hankó állapította meg, hogy a vidék Európa leggazdagabb CO₂-forrása.)

A Székelyföld 1993-as újrakiadásával próbáltam meg először megismertetni a szülőföldemet első unokámmal. Hogy sikerül(t)-e? Az idő majd eldönti.

*Hideg, sötét éj van: itt ülök szobámban
Kihűlt, fásult szívvel, búsan, egyedül...
Odakint a hűvös, őszi éjszakában
Hervasztó, hideg szél egy dalt hegedül.
Hervasztó, hideg szél miről is dalolhat,
Mint az elmúlásról?... Ismerem e dalt...
Édes reményekről, amelyek csak voltak (...)*

Egyedül lennék e gondolatnál? A 146 évvel ezelőtt, 1877. november 22-én született **Ady Endre** sorait hívom segítségül.

*Virágot dermesztő, novemberi szellő
Ne zúgd e siralmas, siró éneket,
Ami régen elmúlt, ami vissza nem jő,
Sírjokból ne ébressz tört reményeket! (...)*

*Elmulás zenéje, bús őszi, hideg szél,
Feledni akartam, altatni szívem,
Dacolni a múlttal, ugye, mily rideg cél?*

*De ez, amin lelkem megnyugszik, pihen...
Novemberi szellő, jobb lesz, ha kioltod
Az emlékezésnek régi lángjait (...)*

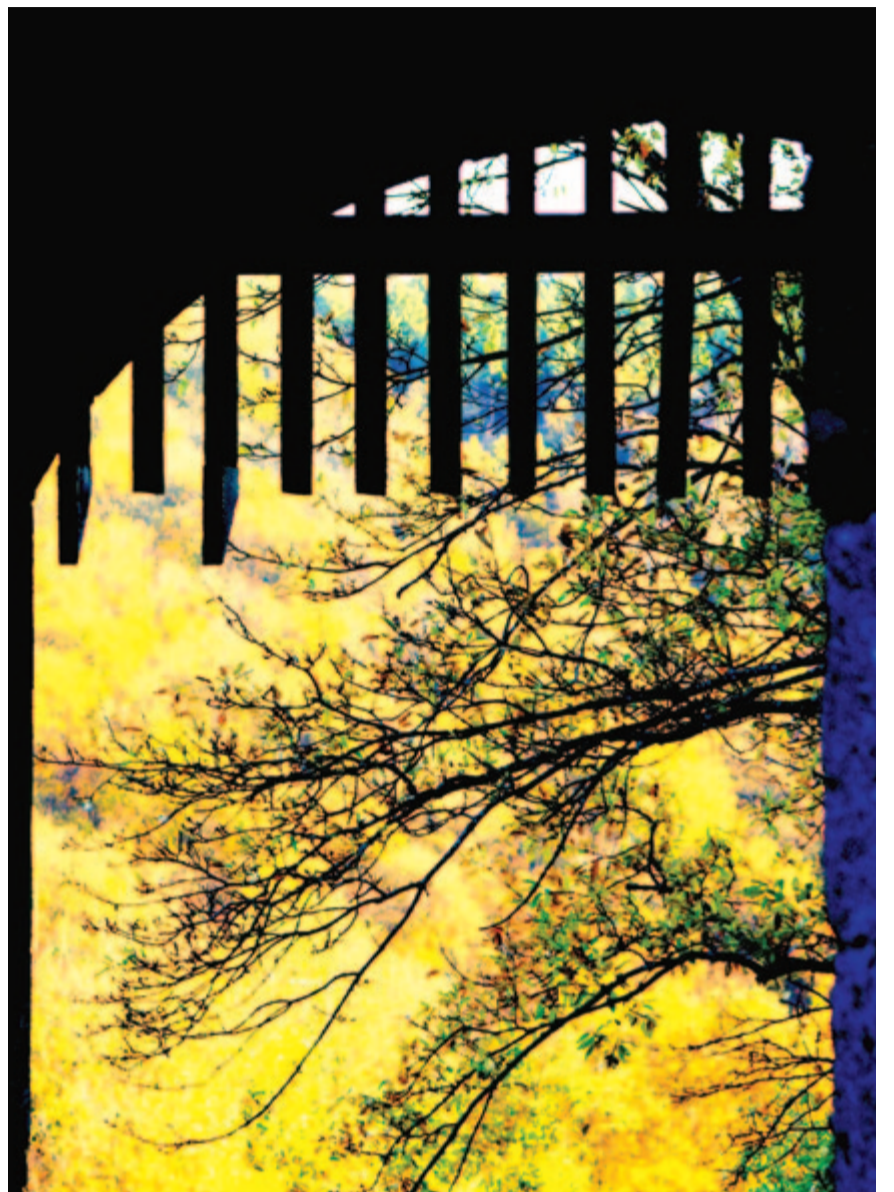
De a természet sohasem gondolkodik előre. Öntörvényű ritmusában egyszerűen csak visszatarthatatlanul halad. Most éppen az első havazásig.

*Hópelyhek csengetnek szemembe; szánkók
szaladnak évek pusztáin át...
Rázzák, rázzák a fák a virágot
hóból; virág és pille: hó.
...Illanok a gyémánt tél mosolyában.
...Vága a szán szele fülem és orrom...
Micsoda nagy madár ül ott a fán?
...Túlcsenget a csend az egész világon
vatták vattáznak minden körül.
Ott túl a csöndben...
az évek bélelt sáncai alján
iszonyú robbanások alszanak...*

A 140 évvel ezelőtt, 1883. november 26-án született **Babits Mihály** versében **Hópelyhek csengetnek szemembe...**, s úgy mint akkor, 99 évvel ezelőtt, 1924-ben, amikor megíródott ez a vers:

*Szánkók rohannak az éveken át
csönd vattázza a(z) utcát...*

A gyéren pilinkázó hópelyhek táncából majd két évszázad távolából érkező üzenetet kódfejték: 184 évvel ezelőtt, 1839. november 27-én született Ruszkabányán **Hoffmann Károly** geológus, műegyetemi tanár, a magyar földtani

Kopaszodó ágak borzongnak a novemberi szélben

térképezés kiemelkedő alakja. Alig tízéves, amikor a Ruszkabányára bevonuló császári ulánus csapatok **Julius Jacob von Haynau** személyes utasítására nagynénjét, apja bányarésztársaságának feleségét, **Buchwald Franciskát** koholt vád alapján a bányavároska főterén félmeztelenre vetkőztetve nyilvánosan megvesszőztette 1849. augusztus 23-án. **Maderspach Károly** nem tudta elviselni a feleségét ért megaláztatást, és még aznap a saját gyárukban készült morszárgyúval agyonlőtte magát. Ilyen délnémet származású magyarok teremtettek bányá- és kohóipart a Ruszka-havasokban (is). Hoffmann a freibergi akadémián és a heidelbergi egyetemen tanult **Robert Wilhelm Bunsen** és **Gustav Robert Kirchhoff** vezetésével. 1864-től a budapesti műegyetem ásvány- és földtani tanszékének tanára volt. 1869-ben az akkor szervezett Földtani Intézet főgeológusává nevezték ki. A **Természettudományi Közöny** ásvány- és földtani közleményeinek rovatát vezette. Úttörő munkát végzett Erdély északi részének földtani feltérképezésével s a Budai-hegység korszerű földtani szerkezeti modelljének megalkotásával.

A naptár szerinti őszi utolsó napján, november 30-án, 1963-ban hunyt el **Komjáthy Aladár** tudománytörténész, költő. Élete utolsó két évtizedében főleg természettudományi problémák foglalkoztatták. 1945-ben lefordította **Ernest Rutherford** **Az atomkutatás módszerei és eredményei** című munkáját, 1947-ben **Isaac Newton**ról, Rutherfordról és **Louis de Broglie**-ről adott közre kötetet. Legismertebb munkája a természettudomány fejlődésével foglalkozó **A tudás fűje** tudománytörténeti összefoglalója. (E mű címét kölcsönözték a '90-es években megjelent nagylegzetű, népszerű nyolckötetes sorozatnak is.) Az ő versével lépek át a **Télbe**.

*Kopasz fák borzongnak a téli szélben
s hangos, színes, fényes a délután,
halvány nap száll a tárult tiszta égen
s tavaszt ígér a morcos tél után.*

*De roppant tűzszemét még zárva tartja
s alig ragyog pilláin át a láng
virágtalan áll Okeános mara
partok során a szendergő világ.*

*Egy barna domb lejtőjén meglapulva
mogorván nézi Pán a téli tájat
nymphákról álmodik a dombra hullva.*

*Halkan és vágyakozva fúvoláztat
fűrtös nyarak felé zsiabong a vére
és nem gondol már fagyra, hóra, télre.*

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2023-ban, november utolsó péntekjén, a *Ne vásárolj semmit!* napon

(A napot 1992-ben kezdeményezte a kanadai **Ted Dave**, aki a reklámszakmában dolgozott. Ezáltal akart tiltakozni a reklámok szüntelen túlfogyasztásra való ösztönzése ellen.)

„Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem”

Már ötszáz éve elkezdődött nyelvünk tudatos művelése (3.)

A magyar tudományos nyelv művelőiről szóló korábbi cikkekben az erdélyi szótár- és bibliafordítókról, zoltárszerkesztőkről, tudósokról, magyar botanikai és orvosi könyvek szerzőiről ejtettünk szót. Most az 1700–1800-as évek néhány hazai képviselőjének nyelvünk tudatos fejlesztésére irányuló munkásságát tekintjük át nagyon röviden.

Horváth Éva

A magyar felvilágosodást 1772-től, az ún. újmagyar kor kezdetétől számítjuk. Esméi Erdélyben is hamar gyökeret vertek. A nyugati egyetemeken tanuló ifjak hazatérve az új szellemiséget kezdték meghonosítani, de azt is felismerték, hogy a szellemi élet csak akkor lendülhet fel, ha anyanyelven művelik. **Bessenyei György** kijelentése szállóigévé vált: „Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem”. Ebben az időben bontakozik ki Kazinczy Ferenc vezetésével a nyelvújítás, mely a nyelv tudatos alakítására, fejlesztésére irányul. A mozgalomhoz nem csupán írók, költők, hanem tudós szakírók egész sora csatlakozott.

A felvilágosodás kezdetei

Nem szorosan a felvilágosodás jellemzője, de annak lényeges erősítője volt a természettudományok fejlődése. Irodalma az új eszmék hatására kezdett fellendülni. Erdély református kollégiumai, a piarista kézre került kolozsvári akadémia, illetve a jól felszerelt szász gimnáziumok műhelyei voltak ennek a fejlődésnek. A német és holland egyetemekről hazatérő diákok kezdték felismerni, hogy a természet megismerésétől függ a hazai gazdasági élet, az ipar fejlődése és a polgárosodás. A kollégiumok haladó gondolkodású professzorai is az új szellemiség jegyében adtak elő.

Frivaldszky János (1730–1784) a kolozsvári jezsuita akadémian a latin nyelv és a természettudományok professzora volt, az alkalmazott tudományok művelője, feltaláló. A mezőgazdaság fellendítésére számos tervet, átfogó reformtervezetet dolgozott ki. Bemutatta a burgonyából való kenyérsütést, a sörfőzés, a kukoricából való pálinkafőzés tervét, és hogy lehet papírt gyártani nádból, lenből, kenderből. Temérdek hasznos javaslatának a gyakorlatba ültetéséhez azonban hiányoztak a műszaki feltételek és a társadalmi igény is.

Benkő József (1740–1814) **Bod Pétertől** vette át a stafétabotot, munkássága kimondottan a felvilágosodás eszmeköréhez kapcsolódik. Egyszerre eredményes művelője a természet- és társadalomtudományoknak. Fő művében, a *Transsilvaniában*, úttörő módszert alkalmazva, kiterjesztette vizsgálatait a társadalom anyagi és szellemi életének jelenségeire is. Linné rendszeréhez igazodva latin–magyar–román botanikai szótárt készített (*Flora transilvanica*), megírta az első barlangkutatói szakmunkát (*Imago specum Transsilvaniae*), írt a bórparban hasznosítható ecetfáról (*A középajtai szkumpia*) és a dohányról is. A Magyar Hírmondóba, az első magyar újságba írt cikkeivel a tudomány-népszerűsítés egyik korai művelője lett.

Marosvásárhelyen nyolc évvel a Mária Terézia 1777. évi rendelete, a *Ratio educationis* (amely előírta az állami iskolákban a természettudományok oktatását) megjelenése előtt már a gimnáziumi osztályok-

Mátysz István orvos

Forrás: Wikidata

ban elkezdték tanítani a természetrajzot. Az enyedi Bethlen-kollégiumban ekkoriban állították fel a természettudományi katedrát, melynek professzora, **Benkő Ferenc** 1790-ben kezdett el oktatni, előadásait magyar nyelven tartotta. Négy évvel korábban Kolozsváron kiadta a *Magyar mineralógiát*, az első magyar ásványtant. Ezzel a művével lényegében a magyar ásványtan nyelvének a megalkotására vállalkozott, a latin és a német meghatározások alapján, de a nép nyelvéből is merített. Arra buzdította olvasóit, hogy a természetben járva vizsgálják meg a hasznavehető köveket és a gyógynövényeket. Elsősorban a mész, a márvány, a márga, az agyag sokféle változatát ismertette, a lelőhelyüket is pontosan megjelölve. Azt is felsorolta, hogy egyes településeken az agyag különböző változatait milyen sokféleképpen használják fel. Például „féhér agyagból Alvincen, Zomboron szép edényeket, [...] Borgón és Madarason levélfüstöléssel fekete edényt és pipát [...] Magyarlapon, Korondon, Járában, Szébenben, Nagybánán [...] edényeket, hólyagosokat, tégelyeket, sőt porcelánt is készítettek, a fekete agyaggal tapasztottak, a hamuszínűből tajték-pipát csináltak. Találók és ma is élő megnevezései például a palakó, fővenyes pala, beretvafenő, csillámpozókó [...], a bányavirág, a hegyikristály, a kovakó.” Írt a Gyimesi- és Ojtozi-szoros környékén levő „földolajról”, számos érlelőhelyről. A sók hasznáról ez a véleménye: „ízt adnak az edelnek, megtartanak sok dolgokat a rothadástól, emellett némelyek forrasztó, mások választó erejűek.” (Vita 2000, 52–55.). Művében utal arra, hogy az enyedi kollégiumi könyvtárban már akkor is voltak ásványi ritkaságok. Benkő Ferenc munkája által az enyedi tékából nőtt ki, vált önállóvá az első hazai természettudományi múzeum (Raritatum et Naturalium Museum, 1796). 1801–1802-ben jelent meg *Magyar geográfia* c. munkája. Bővítette tanítványai földrajzi ismereteit Amerikáról, Afrikáról, Ázsiáról, felkeltette érdeklődésüket a természet világa iránt. „A tanítványok között volt Kőrösi Csoma Sándor is. A magyar őshaza későbbi kiváló kutatója eszerint Benkőtől kapta azokat az alapvető ismereteit, amelyek magukkal ragadták, és soha nyugtot nem hagyó felfedezőútra indították” – vélekedik Vita Zsigmond.

Elsőbbséget a magyar nyelvnek!

A szellemi élet egészét érintik az európai irányzatok. A barokkot 1790 táján kezdi felváltani a klasszszicizmus. **Bessenyei György** több írásában sürgette az anyanyelven való művelődés lehetőségének megteremtését, **Barczafalvi Szabó Dávid** (1752–1828) fejtette ki lege-

lőször tudományos igénnyel a nyelvújítás elveit, céljait és módszereit. A szepirók és a nyelvészeti, matematikai, filozófiai, orvosi, hadi, állattani, botanikai szerzők csatlakoztak a nyelvújító mozgalomhoz, amelynek élére **Kazinczy Ferenc** állt. Az irodalmi és a nyelvészeti tevékenység kettévált, ezzel párhuzamosan a nyelvészet most már nemcsak a nyelv szépirodalmi és szakírói használatára lett kíváncsi, hanem a beszélő közösség nyelviségére is. Az anyanyelv pedig ekkortól a nyelvközség nemzeti létének bizonyosságául is szolgált (Dömötör 2000).

Az 1791–1792-es országgyűlésen „[a] nyelvi és kulturális törvényalkotás terméke az a törvénycikk, amely elsőbbséget biztosít a magyar nyelvnek az Erdélyben honos többi nyelvtől, az országon belül hivatalos nyelvvé nyilvánítva azt; egy másik pedig az Erdélyi Magyar Nyelvvelő Társaság tervének megerősítését követeli.” (Trócsányi–Miskolczy 1993, 398.)

Ezt megelőzően, 1790-ben jelenik meg Nagyszébenben az első erdélyi magyar hírlap, az *Erdélyi Magyar Hírvivő* (akkori helyesírással *Hír-vivő*). Amint neve is mutatja, főként híreket közölt, de országgyűlési tudósítások is megjelentek benne. A nemzeti nyelv kérdésével sokat foglalkozott a *Hírvivő*. Szerkesztői, hogy tevőlegesen is hozzájáruljanak a közigazgatási nyelv elmagyarosításához, az 5. számban *Tiszti nevezetek lajstroma* címmel közzétettek egy szójegyzéket, amelyben mintegy száz tisztségviselő latin nevének adták meg a magyar megfelelőjét, és következetesen ezeket a magyar kifejezéseket használták lapjukban. Úgy vélték, hogy ha az ifjúság korán megismeri az anyanyelven való olvasás örömeit, megkedveli ezt a foglalatosságot. Sajnos a lap csak egy évig jelent meg, új székhelyén, Kolozsváron támadások miatt megszűnt.

Miután a Királyi Tábla Marosvásárhelyre költözött, a város szellemi élete megpezdült. **Aranka György** kezdeményezésére az 1791–92-es országgyűlésen létrehozták az Erdélyi Magyar Nyelvvelő Társaságot, amely Bánffy György kormányzó elnöke alatt megkezdte működését, hivatalos intézménnyé azonban nem válhatott, mert az uralkodó nem szentesítette az erre vonatkozó törvénycikket. Aranka szervezte meg a régi erdélyi emlékiratok és történeti munkák felkutatása és kiadása végett a *Kéziratkiadó Társaságot* is – írja Pál Antal Sándor.

Annak ellenére, hogy ebben az időszakban a városnak voltak más könyvtárai is, pl. a Királyi Tábla jogi témájú gyűjteménye, egyházi és kisebb magántékek, és a refor-

mátus kollégium is már számottevő állománnyal rendelkezett, 1802-ben **Teleki Sámuel** kb. negyvenezer kötetből álló közkönyvtárat nyitott.

Természet- és humántudomány

A filozófiában új irányzat a kantianizmus. A kanti filozófia legrendszereztebb ismerője és előadója **Köteles Sámuel**, aki 1799-től két évtizeden át a marosvásárhelyi, majd az enyedi református kollégium államtudomány- és bölcsészettanára volt. Tanári tevékenységével is nagyban hozzájárult Erdély szellemi életének megújulásához, magyar nyelvű munkáival pedig a filozófia magyar terminológiájának megteremtéséhez. Egyebek mellett olyan fogalmak bevezetése fűződik a nevéhez, mint a *nembeli különbség* (latin differencia specifica, napjainkban inkább fajképző különbség), a *kölcsönös képzetek* (conceptus reciproci) és az *indítóok* (motivum).

Gyarmathi Sámuel az összehasonlító nyelvtudomány terén végzett úttörő munkát. Szabó T. Attila (1981) szerint az *Okoskodva tanító magyar nyelvemesterben* Gyarmathi megteremtette az első olyan magyar leíró nyelvtant, amely a magyar nyelv rendszerét a latin nyelvtől függetlenül s különleges nyelvi sajátosságok figyelembevételével mutatja be.

A természettudomány terén nagy a fejlődés. Vidékünkről származik több jelentős tudós, akik az akkori kor lehetőségeihez képest nagyot alkottak.

A magyar orvosi nyelv megújításának egyik jelentős alakja Maroszék első tisztiorvosa, a kibédi **Mátysz István** (lásd a sorozat 2. részét). Az ő nyomdokain jár a köztudott szülész Nyulas Ferenc, akinek nagy szerepe volt a himlőoltás elterjesztésében. Erdély szokatlannal gyorsasággal, egy év leforgásával követi nyomon a fejlődés legmodernebb eredményeit. Ugyancsak Nyulas, aki 1806-ban Erdély főorvosa lett, tette meg a tudatos kémiai magyar szaknyelv megteremtésére irányuló első jelentős lépést a radnai borvizekről szóló, 1800-ban kiadott művében. Azt írja: „Még senki magyarul vizet nem bontott, a kémia is újság nyelvünkben, innen szükségképpen sok új szót kellett csinálnom, ha igazán akartam magyarul írni” (Szökefalvi-Nagy 1972).

Bolyai Farkas, a marosvásárhelyi református kollégium tanárának munkássága elsősorban a matematikával kapcsolatos, de tevékenysége ennél jóval szerteágazóbb volt. Az általa feltalált takarékos fűző- és fűtökemence a korabeli Erdélyben nagy népszerűségnek örvendett. Fő matematikai műve a *Tentamen*, amelynek két kötete 1832–33-ban saját kiadásban jelent meg. Ebben igyekszik axiomati-

kus alapokra helyezni és rendszerbe foglalni az aritmetikát és geometriát. A matematika történetében az elsők között volt, akik követelményként írták elő az egy rendszerbe tartozó axiómák kölcsönös függetlenségét (Weszeley 1974).

Művelődési élet

„Az erdélyi magyar kulturális életet a magyarországgal való kapcsolatai lendítették fel. **Döbrentei Gábor** [...] Kazinczy Ferenc biztatására 1814-ben *Erdélyi Múzeum* címmel folyóiratot indít. Ez lett a kor legszínvonalasabb folyóirata” (Trócsányi–Miskolczy 1993, 402.). Leginkább szépirodalommal, nyelv- és irodalomelmélettel, illetve neveléssel foglalkozott. Míg az elméleti munkák már a romantikus eszmevilág hatását mutatják, a szépirodalom még a klasszikus ízlést tükrözi. Munkatársai között tudhatta Erdély szinte valamennyi tudósát és íróját, felekezeti különbségek nélkül, és megnyerte a magyar művelődésnek a korábban közömbös főúri réteget, de a kialakuló magyar polgárságot is. A református, katolikus és unitárius írók és tudósok együttműködése a folyóirat megszűnése után is tovább élt. A köztudatba bevezetett új eszméivel az Erdélyi Múzeum hozzájárult a polgárosodás és a nemzetté válás folyamatához. (Jancsó 1944: 28–29; Sötér 1964; Fenő 1976: 34.)

1818-ban gazdasági okok miatt ez a lap is megszűnt. Ez időben az energiákat a társadalmi étellel összefonódó színjátszás köti le, amelynek nagy hagyományai voltak a protestáns kollégiumok diákszínjátszásában. A nagyenyedi kollégiumban 1791-ben szerveződött meg az az önképzőkör, amely a magyar nyelv pallérozásának legalkalmasabb eszközeül a színházat tartotta. Annak ellenére, hogy a Magyar Jászó-Szín előadásai Kolozsváron már 1792 novemberében elkezdődtek, a színjátszásnak állandó otthont csak a 1821-ben felépülő Magyar Nemzeti Játékszín adott.

Ebben az évben **Széchenyi István** úgy látta, hogy nagy a gazdasági és társadalmi elmaradottság, és úgy vélekedett, hogy „élénkebb társadalmi életre, az eszmék állandó kicserélésére, egyesületekre, a könyvek terjesztésére van szükség. [...] A helyzet csak 1827-ben kezdett javulni, amikor **Pethe Ferenc** megindította a *Hazai Híradót*, amely azután *Erdélyi Híradó* címmel lett az erdélyi liberális eszmék szócsöve.” (Vita 2000, 67.)

Ekkor már új korszak köszöntött be, a reformkor. A magyar nemzeti mozgalom Erdélyben is kibontakozott, a korszak vezéregyéniségei, **Széchenyi István**, **Wesselényi Miklós** nagy hatással voltak a fiatal erdélyi értelmiségre. Olvasótársaságok, kaszinók alakultak, előkészítve az ifjúságot a haladó eszmék befogadására, a nemzeti életet szolgáló és a szabadságért áldozatokat is hozó politikai küzdelmekre.

Irodalom

- * *A magyar sajtó története I. 1705–1848.* Szerk.: Kókay György <http://mek.oszk.hu/04700/04727/html/60.html> (u. letöltés: 2014. május 10.)
- * **DÖMÖTÖR Adrienne:** *A nyelvújítás története* (in: *Encyclopaedia Humana Hungarica* 7.) <http://mek.oszk.hu/01900/01903/html/index2.html> (u. letöltés 2014. május 8.)
- * **FENYŐ István:** *A reformkor eszmei előkészítője: az Erdélyi Múzeum. Irodalomtörténeti Közlemények, LXXX. évf. 1. sz. (1976) 15–34. o.*
- * **JANCSÓ Elemér:** *Döbrentei Gábor élete és munkássága. Kolozsvár: Minerva. 1944. (Különlenyomat az Erdélyi Tudományos Intézet 1943. évi évkönyvéből)*
- * **SÖTÉR István:** *A felvilágosodástól a romantikáig (1795–1825), in: A magyar irodalom története III: A magyar irodalom története 1772-től 1849-ig. Főszerk. Sötér István. Budapest: Akadémiai. 1964–1966. 189–362. o. ISBN 963051639X*
- * **SZABÓ T. Attila:** *A nyelvrokonító jözség útján* (in: *Korunk* 1981/7-8.)
- * **SZÖKEFALVI-NAGY Zoltán:** *A magyar kémiai szaknyelv kialakulása. In Szabadváry Ferenc, Szökefalvi-Nagy Zoltán: A kémia története Magyarországon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.*
- * **TRÓCSÁNYI Zoltán – MISKOLCZY Ambrus:** *Erdély a Habsburgok birodalmában* (in: *Erdély rövid története* 1993)
- * **VITA Zsigmond:** *Erdélyi sétáló, Pallas-Akadémia Csikszereda, 2000*
- * **WESZELEY Tibor:** *Bolyai Farkas, a matematikus. Bukarest: Tudományos Könyvkiadó (1974)*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1077.

Csokonai A búkergető című verséből idézünk.

	1	ANGYAL-RANG	LEKVÁR LASSÚ LÉPKEDÉS	EZEN A HELYEN	TÉLI CSAPADÉK	ISTÁLLÓ (NÉP.)
	H					T
		FRANCIA SZIGET		NÓSTÉNY MADÁR		
		AB ... (HARAGGAL)		KÖLTŐ (ENDRE)		
2	A	LISTÁBA VESZ			LYUKAS TÖKI	
		...FOURNIER (FR. KÖLTŐ)			BÉCSI SPORTKLUB	
FELHAJTÁS			JUTTAT		FOGOLY	
			NÉMET HE-LYESLÉS		BÁRÁNY-HANG	
KENYŐ-ANYAG			... SUMAC (ÉNEKESNŐ)			NULLA NÉMET SZEMÉLY-NÉVMÁS
			RÉGÉSZ ÖRÖME			
DÉL-AFRIKAI TARTOMÁNY				KORAI GYÜMÖLCS		
				MAGYAR ÍRÓ (LÁSZLÓ)		
CSONTHÉ-JAS GYÜ-MÖLCS			TOVA		SZELLEMI ALKOTÓ	
			ATTÓL KEZDVE!		A SZÉPNEM	
NÉMÁN JÖNI			FINN-SVÉD SZIGET			A SZÉN VEGYJELE
MAGAS NÖVÉNY			EGYIK (NÉMET)			OLASZ HE-LYESLÉS
		TÁPLÁLÓ			KÉTES!	
		MOST IS EZ VAN			CSILLAG (ANGOL)	
BECÉZETT IMRE			ÁLLÓVÍZ		TÉR-METSZET	
			EBLAK		KIS PAJTA	
MESEBELI TÖRPE				VÖRÖS (NÉMET)		BELÁTI SZOLGÁLA-TOS DIÁK
RÓMAI 200			ERŐD			
		PRINCIPIUM		PENGETŐS HANGSZER		
		INDIÁN TÖRZS		ELMÉS JÁTEK		
NÉMA SISERA!			FÖLDET FORGAT		ARRAFELE!	IDÓMÉRŐ
			OSZTRÁK FOLYÓ		KIÜTÉS A RINGBEN (ANG. RÖV.)	
... BENCE (NYIRÓ J. REGÉNYE)			KÖZEL-KE-LETI ÁLLAM		TORINO FOLYÓJA	
			HAMIS		TISZTELT CÍM-ZETT (RÖV.)	
HALÁLOS MÉREG				MEDRET TISZTÍT		
				NÉVELŐ		
L. N. J.	S				TRIPLÁN-TÁRSASÁGI TÁNC	

A NOVEMBERI ÉVFORDULÓK (2.)

című pályázat nyertesei:

Török Adalbert-Béla,

Marosvásárhely, 1918. December 1. út

Veress József,

Marosvásárhely, 1918. December 1. út

A pályázati rejtvény megfejtése:

PECZ; WEKERLE; ALMÁSI; WEELKES; BATTHÁNY; ZANNÉ; KLIEBER; NAGY

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a november 17-i számból:

Ikrek:
A búra alatt

Skandi:
Rágalomra a legjobb válasz a hallgatás.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

KÍNAI NÉPKÖLTÉS

	1	2	3	4	D	5	6	7	8	B
	9				10	10				
11	12	13	14	15		16		17	18	R
19					20			21		22
23				24		25			26	
27		28	29		30	31		32		S
33	34		35		36		37		38	
Z	39	40		41		42	43		44	
45	46			47		48	49		50	51
52				53		54			55	56
Z					M				57	

VÍZSZINTES: 1. Az idézet első része. 9. Magyaros dal. 10. Jöjj. 11. Abrosz. 16. Védemező. 18. Továbbá. 19. Bolti árus. 20. Műkedvelő, nem profi. 22. Azonban. 23. Énekesmadár. 24. Kis pajta. 25. Lényegében párolás! 26. A mélybe. 27. Veretlen! 28. Felfelé hosszú. 31. Szükséges. 33. Női név (jan. 29.). 35. Rádiólokátor. 37. Holt nyelv. 39. Római 55. 41. Mától kezdve! 42. Köti az izmot a csonthoz. 44. Lapokra való közet. 45. Amerikai milliomos (John Jacob). 48. Szót szótoldalékkal említ. 51. A titán és a foszfor vegyjele. 52. Keskeny, hosszú, többnyire színes textil. 54. Középkori, többnyire lóval járó fegyveres nemes ember. 56. Francia arany. 57. Alföldi füves puszta.

FÜGGŐLEGES: 1. A férfi sorsa ... (Jókai). 2. Japán táblás játék. 3. Elemi parány. 4. Nem hagy békén. 5. Az ezüst vegyjele. 6. Kiszámú, szörványos. 7. Középen beeső! 8. Angol úr (röv.). 11. Az idézet befejező része. 12. Tévesen jegyzett. 13. Szótoldalék. 14. Térben körülhatárolt forma. 15. Állóvíz. 17. Dugi ..., dalmáciai sziget. 20. Férfinév (febr. 20.). 21. Átkarol. 22. Hamis. 24. Óir írásmód. 26. Álomba ringat. 29. Az argon vegyjele. 30. Francia részvénytársaság (röv.). 32. Lemezszertű tárgy. 34. Alsó testrészt. 36. Merevség (latin). 38. Trója más neve. 40. Röplabda. 43. Új csillag. 46. Hiszen (népies rövidítés). 47. A rádium és a nitrogén vegyjele. 49. A mélybe. 50. Zavaros kezdet! 53. Kettős betű. 55. Görögország gépkocsijele.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket december 7-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva Edith Eva Eger magyar zsidó származású pszichológus, holokauszt túlélő egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beirtunk.

VÍZSZINTES: 1. Komoly hangvételű költemény – Gyógyír. 7. Betűt vet – Zabszemek! 8. Befektetett érték – Átkarol. 9. Páratlan cirok! – Kockázatotott összeg. 11. Taraj egy nemű hangzó – A végén marad! 12. Őszi eső jelzője – Magyar színész volt (Vander Péter). 14. A tetejére – Belül avas! 15. Dumas egyik testőre – Éhezik. 18. Eszes – Igyekszik. 19. Régi aranypénz – Fészkelődik, helyét változtatja. 22. Izomkötő szalag – Apadni kezd! 23. Számára – Műsort szór. 25. A deutérium, az oxigén és a kén vegyjele – Végtelenül terel! 27. Élet – Lik betűi. 28. Beszorul, reked – Boldogság. 30. Kutrica – Sajtdarab! 31. Odaerősít, fixál – Őztkél, lelkesít.

FÜGGŐLEGES: 1. Német zeneszerző volt (Johann Sebastian) – Akasztófa. 2. Sűrített takarmány – Küzdőtér. 3. Puskával tüzel – Zambiai és thaiföldi gépkocsijelzés. 4. Női hangszin – Habos ital. 5. Szándék – Muzulmán szerzetes. 6. Gonosz, hitvány – Érem. 10. Nyak része – Zűr-zavar, fejtelenség. 13. Kém – Kutyaféle afrikai ragadozó. 16. Útmenti olcsó szálláshely – Fűvet eszik az állat. 17. Műkedvelő – Sportszermárka. 20. Zenedráma – Nagyszülő kedvence. 21. Harmónia, összhang – Kétségbe von. 24. Karám – Befejezett. 26. Földdarab – Sarc része! 29. Német és kambodzsi autójelzés – E nap

Koncz Erzsébet

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15		P	16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Hullámvölgyben a gyógyszerészet

A szakma megbecsüléséért emeltek szót

A 75 éves marosvásárhelyi magyar nyelvű gyógyszerész-képzést ünnepelték, de a november 10-i rendezvényen kevés szó esett arról, hogy az utóbbi években a szakma veszített népszerűségéből, amit az egyetemi felvételi adatok jól tükröznek. A végzetekkel való beszélgetés során az is elhangzott, hogy sokféle lehetőséget tartogat a pálya mind a gyógyszerészi munka, mind az ipar területén. Az összkép ennek ellenére negatív, a képzés hullámvölgyben van.

Bodolai Gyöngyi

Miközben a magángyógyszertárak száma folyamatosan csökken, a gyógyszerpiacot a gombamód szaporodó patikaláncok uralják, amelyek egységeiben szó sincs gyógyszerek készítéséről, a tanácsadás is ritka, vagy nem létezik. Bonyolulttá vált és vontatottan megy az adatok bevezetése a számítógépbe, ezért lassan fogyó sorok alakulnak ki, és a feszült hangulatban szóba sem jöhet a tanácsadás, mivel sorral a háta mögött a páciens már nem is mer kérdezősködni. Holott fontos lenne tudni, hogy mikor, mennyit lehet bevenni, milyen gyógyszerekkel nem szabad együtt használni, és milyen mellékhatások fordulhatnak elő, de helyenként még a használati utasítást is elfelejtik ráírni a gyógyszer dobozára. A patikaláncokban a szakmai szempontokat háttérbe szorítják a kereskedelmi érdekek. A pultok, polcok tele vannak úgynevezett étrend-kiegészítővel és kozmetikai termékekkel, amelyeken nagyobb a kereskedelmi árrés, és ez lehetővé teszi a nagyobb jövedelmet. Az alkalmazottként dolgozó gyógyszerészekről pedig azt várják el, hogy a drágább gyógyszereket beszéljék rá a vásárlókra, hogy azokból fogyjon el minél nagyobb mennyiség. Hogy pozitívumot is említsünk, vannak olyan patikaláncok, amelyek román és magyar nyelven hasznos füzeteket adtak ki betegségekről, gyógyszerekről, de az utóbbi időben mintha azok is eltűntek volna.

A témáról a november 10-i ünnepség végén a marosvásárhelyi gyógyszerészeti kar jelenlegi és volt tanárainak a véleményét kérdeztük.

– *Hogyan vélekednek a népszerűségvesztés okozta hullámvölgy okairól? Miben reménykednek, látnak-e megoldást?*

Dr. Tőkés Béla egyetemi tanár: – A kerekasztal-beszélgetésen elhangzott, hogy úgy tekintik manapság a gyógyszerészt mint eladót. Holott a gyógyszerészet nem könnyű egyetem... A főtéri nagy patikát valamikor permanensnek nevezték, mert éjjel-nappal nyitva állt. Egyik erőssége az volt, hogy az orvos által felírt magisztrális receptek alapján a négy-öt komponensből álló gyógyszert a patika laboratóriumában készítették el. Ez már a múlté. Ma a gyógyszerésznek néhány ezer nevet kell megtanulnia, hogy tudja, mit és honnan vesz le a polcra, és ha az nincs, akkor tudja, hogy mit kell helyette ajánlania. Mivel nincsenek magisztrális készítmények, az egyetemi hallgató nem érzi, hogy az egyes tantárgyakat miért kell tanulnia. Ebbe akár bele is sorvadhát a gyógyszerésztudomány, ami nagy kár lenne.

Dr. Gyéresi Árpád egyetemi tanár: – Gyógyszerészet volt, bizton állítom, hogy van, és reméljük,

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

hogy lesz is. Ebben a folyamatban az a sajnálatos, hogy nem feltétlenül a szakemberek döntése, hogy hova vezet a jövő. A tőke uralma ezt a kérdést sajnos a kereskedelem szintjére vitte – tisztelet a kivételnek –, és ez a legaggasztóbb. A jövő gyógyszerészeinek azt lehetne kívánni, hogy minél nagyobb kitarításuk legyen, és megfelelő pénzügyi erejük is, hogy megvalósíthassák vállalkozásaikat, és valóban a beteg szolgálatában tartsák a gyógyszer-tárak munkáját.

Dr. Sipos Emese egyetemi tanár: – 12 gyógyszerészképző hely van ma Romániában. Ez az egyik probléma, a másik pedig az, hogy nagyon nehéz az öt év egyetem ahhoz képest, hogy a végzős gyógyszerészek milyen munkát végeznek a gyógyszertárakban. A gyógyszertár-láncok elterjedése miatt a patikák többségében nincsen már a patikus által végzett gyógyszerkészítés, eladókká váltak a gyógyszerészek, a Gyógyszerész Kamara sem védi őket, hiányzik a tisztelet irántuk. Egy középiskolát végzett diák pedig úgy érzi: a bejutás könnyű, de az öt év elvégzése nagyon nehéz ahhoz képest, hogy egy olyan munkahelyen fog dolgozni, ahol nem becsülik, nem tisztelik eléggé, a fizetése kevés. Emiatt az utóbbi években még a tandíjmentes helyek sem telnek be, ami nemcsak helyi, hanem országos jelenség, és csekélyebb mértékben például Magyarországon is érezhető.

Dr. Donáth Gabriella egyetemi docens: – Gyógyszerésznek lenni ma már nem annyira menő, mert a fiatal végzős nem keres annyit, mint például egy informatikus. A gyógyszerészsakma kiment divatból. Marosvásárhelyen telítve van a gyógyszerészi piac, de Székelyföldön vannak még helyek. A patikaláncokhoz tartozó egységekben elhelyezkedő vagy magángyógyszertárakban alkalmazottként dolgozó gyógyszerészek keveset keresnek az egészségügy más területeihez képest, holott öt évet kell tanuljanak nem könnyű tantárgyakat. A mostani fiatalság igényei pedig nagyok, gyorsan, egyből szeretnének jó fizetéssel járó munkahelyet találni.

Abban reménykedem, hogy ez egy mélypont, de megváltozik, mert gyógyszerészekre a jövőben is szükség lesz. A patikaláncok tulajdonosai rájönnek, hogy ha nem fizetik meg, egy idő után kifognak a gyógyszerészekből, holott az előírások szerint bizonyos egységeik nem működhetnek gyógyszerész jelenléte nélkül.

Dr. Gáll Zsolt egyetemi docens,

a marosvásárhelyi gyógyszerészeti kar dékánhelyettese:

– A gyógyszerészet jövőjét illetően a panelbeszélgetések keretében (az ünnepélyes könyvbemutató során) elhangzott információk is érintették részben a magyarázatot: a sikeres pályához nem elég, hogy jó szakmai tudással legyen megalkalmazva, szükséges még egy kis plusztörékvés, ami akár a szak iránti szeretetből, hivatástudatból ered. Kell az az eltökéltség, ami az elméleti tudást átalakítja sikerré. A jelenlegi generációkhoz tartozó fiatalokban azt tapasztaljuk, hogy aki a gyógyszerészeti képzés mellett dönt, valamilyen konkrét okkal teszi. Lehet ez a családban már meglévő gyógyszertár működtetése, vagy gyors pénzkeresési lehetőségként az ipar felé történő orientálódás. Nyilván nincsen sok olyan hallgató, akinek már első évtől az a célja, hogy az iparban helyezkedjen el, ami a legjobb megélhetést biztosítja romániai szinten annak, aki nem akar vagy nem tud saját gyógyszerésztárat nyitni. Kezdetben nagyon nagy tőkét kell betenni ahhoz, hogy az fenn tudjon tartani egy olyan havi forgalmat, amiből még jövedelmet is lehet pluszban teremteni. A jelenlegi nemzedék a gyors képzettségszerzés következtében beleesik abba a hibába, hogy a célkitűzése nem az, hogy jó szakember legyen, hanem hogy megszerzen egy diplomát, amivel majd továbblép. A jelenlegi gazdasági helyzetben a közfoglalmú gyógyszertárakban dolgozó gyógyszerészek fizetése nagyon elmarad az egészségügyben dolgozóktól, ahol

különösen az orvosok fizetése húzza felfelé az átlagot. A magán-szektort pedig a patikaláncok uralják. Ezeknek az érdeke, hogy minél kevesebb pénzért minél több gyógyszerészt alkalmazzanak, mert egyes munkapontok működése még gyógyszerészekhez kötött. Nem adnak többet, mert gyakorlatilag nincsen versenyhelyzet, ugyanis négy-öt-hat gyógyszertárlánc uralja az egész piacot. Mellettük nehéz önálló üzletbe kezdeni, így a gyógyszerészek kénytelenek lesznek úgymond kevés pénzért is dolgozni. Ilyen helyzetben nehéz meggyőzni a diákokat, hogy jöjjön hozzánk, tanuljon öt évet, ezalatt mi adunk egy szolid elméleti képzést, és utána annyit fog keresni, mint egy középfokú végzettségű kereskedelmi szakember. Emiatt vált országos jelenséggé, hogy a gyógyszerészet iránt nagyon lecsökkent az érdeklődés az utóbbi években. Úgy gondolom, hogy ez mutat egyfajta hullámvölgyt is. Ha visszanezünk a múltba, ezalatt 15-20 évvel nagyon jól kerestek a gyógyszerészek, ezért nagyon sokan akarták ezt a pályát választani, és 60-nál is többen jelentkeztek évente. Az elmúlt két évben viszont alig tudtunk 25-30 diákokat felvenni. Még néhány évig marad ez a trend, utána meg fog változni. Személyesen azt gondolom, hogy nagyon sokat javítana a helyzeten, ha végre Romániában is a szakképesítéssel rendelkező gyógyszerészek el tudnának helyezkedni kórházakban például. Az osztályos gyógyszerészek alkalmazása, amire nagy szükség lenne, ismét fellendí-

tené a szakképesítést. A modern kor gyógyítási eszköze a gyógyszer, ezért egyre nő a gyógyszerarzenál. Be kellene látni, hogy az orvosképzés nem nyújt egy olyan fajta biztos tudást, hogy a gyógyszer-interakciókat, a gyógyszer-mellékhatásokat okozta problémákat az orvos ki tudja küszöbölni. Emiatt szükség van még egy szakemberre, aki követi a beteg kezelését. Azt gondolom, hogy ez lendítene a jövőnkön. Jőmagam is gyógyszerész lévén, aki ezt a tantárgyat is oktatja a hallgatóknak, nagyon örövendék, ha egyre többen kerülnének be az állami szektor kórházaiba, és ugyanúgy a magánkórházakban is megállnák a helyüket mint hasznos tagjai egy-egy gyógyító csapatnak.

Ahogy a válaszokból kiderül, a problémákat érzi a szakma is, ezért november 15-én a fővárosban tüntettek a gyógyszerészek azzal a céllal, hogy felhívják a figyelmet a „beteg” gyógyszerészeti rendszerre, amelyről szerintük megfeledeztek a kormányok az elmúlt 20 évben, és a döntéshozók közömbössége miatt a társadalom alábecsüli – olvashattuk az Agerpres hírtünetek tudósításából. A szervezők, a Romániai Gyógyszerészek Kezdeményező Csoportja és a Romániai Gyógyszerészek Országos Szakszervezete közleményükben megfogalmazták, hogy „más európai országokban a gyógyszerészeknek kulcsszerepük van az egészségügyi rendszerben, és a képzettségükhez méltó feladatokat kapnak. Az orvosi csapat tagjainak tekintik őket, részt vesznek a betegségek megelőzésében és nyomon követésében, ők a legkönnyebben elérhető egészségügyi szakemberek... Ezzel szemben Romániában az évek során hozott döntések nem a gyógyszerészekre és a páciensek egészségének megőrzésében betöltött szerepükre összpontosítottak”.

Ezért követelik a patikák által kiadott gyógyszerek időben történő elszámolását, a patikák átminősítését kereskedelmi társaságból gyógyszerészeti szolgáltatóvá, a közszférában dolgozó gyógyszerészekre vonatkozó személyzeti szabályzat újragondolását, a gyógyszerészek bevonását a krónikus betegek állapotának követésébe egy országosan egységes szolgáltatási rendszer bevezetésével, a gyógyszerészek vidéken történő munkavállalását támogató intézkedéseket és a piacról hiányzó gyógyszerekre vonatkozó jogszabályi keret módosítását.

Várjuk a fejleményeket.

Az idén végzett gyógyszerészek ballagási ünnepsége

Fotó: Nagy Tibor

Hosszabbításban, vitatott büntetőből

A negyedik győzelmet is beseperte zsinórban az ACS Marosvásárhely, a labdarúgó 3. liga IX. csoportjának 13. fordulójában. A rangsor 2. helyén álló Medgyes ellen azonban távolról sem volt egyszerű a mérkőzés, főleg az első félidőben az ellenfél volt kezdeményezőbb, de igazán nagy helyzetek nem alakultak ki a kapuk előtt.

A vendégek nagyon határozottan kezdték a második félidőt, és két nagy lehetőséget is kihagytak Cîrstean és Țala révén. Ezt követően a vendégkapusnak kellett közbelépnie Csáki és Jorza labdájánál. Miután Kis is bemutatott egy bravúrt a marosvásárhelyi kapuban, emberhátrányba került a medgyesi csapat: Emanuel Baba megkapta a második sárgáját. A kiállítás után a hazai együttes vette át a meccs irányítását, de gólt csak a hosszabbításban tudott lőni, amikor Greu értékesítette a Gliga által kiharcolt büntetőt.

A tizenegyest a medgyesiek hevesen vitatták, a mérkőzést követően a vendégek edzője, Mihai Ianc azt mondta: a játékvezetők ellen kellett játsszanak, szerinte Baba kiállítása nem volt jogos, a büntetőnél pedig Gliga szabálytalankodott, és nem a védő. Ezzel szemben a marosvásárhelyiek szakvezetője, Flavius Sabău szerint hamarabb is megszerezhették volna a vezetést, de örül a késői gólnak is.

Az ACS Marosvásárhely továbbra is reménykedik a felsőházba jutásban, de még mindig négy pontra van a 4. helytől lemaradva, öt fordulóval az alapszakasz vége előtt. A hétvégén pedig Szászrégenbe utazik, a kiesés ellen küzdő CSM Avântul otthonába.

Kikapott Nyárárdtő, leszakadt az éllovasról

Elszalasztotta a felzárkózás esélyét a Nyárárdtői Unirea 2018 az éllovas Beszterce-naszódi Gloria 2018-hoz. Ha nyert volna Besztercen, három pontra közelíti meg riválisát, ám kikapott, így 9 pontra nőtt a különbség, és már a felsőházi hely sem tűnik annyira biztosnak.

A besztercei találkozó első félidőjében kiegyensúlyozott volt a mérkőzés, egyik csapat sem tudott komolyabb helyzetet kidolgozni. Újrakezdés után viszont a házigazdák valamivel határozottabbak voltak, és az 54. percben Vasile Mihai a felső sarokba csavart egy 25 méterre megítélt szabadrúgást. A folytatásban is a házigazdák voltak közelebb a góllhoz, Davordzie azonban a kapufát találta el. Nyárárdtő holnap a kiesés ellen küzdő Alsógárd csapatát fogadja hazai pályán.

Eredményjelző

3. liga, IX. csoport, 13. forduló: Beszterce-naszódi Gloria 2018 – Nyárárdtői Unirea 2018 1-0, Kolozsvári Viitorul – Gyulafehérvári CSM Unirea 0-2, Gyulafehérvári CSU – Kudzsiri Metalurgistul 3-0, ACS Marosvásárhely – ACS Medgyes 2022 1-0, Alsógárdi Industria – Szászrégeni CSM Avântul 1-3.

Jegyzőkönyv

3. liga, IX. csoport, 13. forduló: ACS Marosvásárhely – ACS Medgyes 2022 1-0 (0-0).

Marosvásárhely, vikendlepi labdarúgópálya. Vezette: Cristian Codrea (Nagybánya) – Daniel Lar (Nagybánya), Cristian Mureșan (Kapnikbánya). Ellenőrök: Fodor József (Székelyudvarhely), Flavius Burlea (Fogaras).

ACS Marosvásárhely: Kis – Bărbăș, Preklet, Dumbrăvean, Moraru (76. Caliani), Csala R. (76. Moldován), Todoran, Jorza, Csáki (56. Sárközi), Greu, Osei (64. Gliga).

ACS Medgyes: Blaga – Hanzu, Avram, Jica, Trif, Baba, Tineiu, Man, Rotar, Ursu, Cîrstean. Cserék: Ciuperceanu, Țala, Bîrsan S, Bîrsan A., Zamfir, Covaci, Pajco, Maxim, Șerban.

Gólszerző: Greu (90+4. – büntetőből).

Piros lap: Baba.

Botlottak az éllovasok

Bálint Zsombor

Nincs forduló meglepetés nélkül a 4. ligás labdarúgó-bajnokságban. Ezúttal mindkét csoport éllovasa botlott.

Az első csoportot magabiztosan vezető Marosludas csak egy pontot tudott kicsikarni Dánoson, amivel lehetőséget adott Radnótnak, hogy közelebb férkőzzön. A különbség még mindig négy pont, azonban a radnótiak egy mérkőzéssel kevesebbet játszottak.

A második csoportban nem várt váltás következett be a tabella élén, hiszen az első helyen álló Marosszentkirály-Náznánfalva sima hármast kapott az Atleticától, utóbbi pedig a rangsor élére állt. A Marosvásárhelyi ASA Nyárádszeredán bosszulta meg az előző heti ballépést, tízszer vette be a házigazdák kapuját, és feljött a 2. helyre, az Atletic mögé.

A 4. ligában az idén még egy fordulót szerveznek, a bajnokság aztán márciusban folytatódik az alapszakasz hátramaradó hat fordulójával. A következő forduló programjából kiemelkedik az Academica Transilvania – Atletic marosvásárhelyi rangadó, a többi mérkőzés mindegyikének van egy egyértelmű esélyese.

Eredményjelző

* 4. liga 11. forduló:

– I. csoport: Dánosi Gaz Metan – Marosludasi Mureșul 1-1, Segesvári CSM – Dicsőszentmártoni A&A Grup 0-2, Dicsőszentmártoni Chimica – Mezőrúcsi Cămpia 2-4, CS Radnót – ASF Mezőpogocsa 7-1. Az ACS Búzásbesenyő állt.

– II. csoport: Mureșul Marosoroszfalu – CSO Erdőszentgyörgy 5-2, ACS Nyárádszereda – Marosvásárhelyi ASA 1-10, Marosvásárhelyi Atletic – ACS Marosszentkirály-Náznánfalva 3-0, Magyaróri Viitorul – Marosvásárhelyi Academica Transilvania 1-1. Az ACS Szováta állt.

* 4. liga, II. értéksorozat, II. forduló: Mezőgerébenes – Görgénysoákna 0-5, Mezőceked – Gernyeszeg 3-1, Mezőzáh – Nyárádkarácson 1-2, Alsódecs – Mezőpogocsa 4-3, Kerelőszentpál – Hadrév 3-4, Bátos – Gerendkeresztúr 3-0.

* 5. liga, 11. forduló: Sáromberke – Jedd 3-1, Harangláb – Nyárádgálfalva 3-2, Somosd – Csittszentiván 1-4, Cintos – Harasztkerék 3-2, Szászbogács – Egrestő 2-1, Nyárádmagyarós – Désfalva 3-5.

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

November 24., péntek:

* 14.30 óra: Újszentesi CSC – Bozavásári Gloria (2. liga, 14. forduló)

* 17.30 óra: Nagyszebeni Hermannstadt – Jászvári CSM Politehnica (Szuperliga, 17. forduló)

* 20.30 óra: Petrolul 52 Ploiești – Botosáni FC (Szuperliga, 17. forduló)

* 21.00 óra: Paksi FC – Diósgyőri VTK (NB I, 14. forduló)

November 25., szombat:

* 11.30 óra: CS Tunari – Chindia Târgoviște (2. liga, 14. forduló)

* 15.45 óra: Kisvárdai Master Good – MTK Budapest (NB I, 14. forduló)

* 17.30 óra: FC Voluntari – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 17. forduló)

* 18.00 óra: Zalaegerszegi TE FC – Debreceni VSC (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Mezőkövesd Zsóry FC – Újpest FC (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Kolozsvári CFR 1907 – Aradi UTA (Szuperliga, 17. forduló)

November 26., vasárnap:

* 12.00 óra: Vajdahunyadi Corvinul

1921 – Sellemberki CSC 1599 (2. liga, 14. forduló)

* 17.30 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – CSU Craiova (Szuperliga, 17. forduló)

* 18.00 óra: Puskás Akadémia FC – Ferencvárosi TC (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Fehérvár FC – Kecskeméti TE (NB I, 14. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti Dinamo 1948 – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 17. forduló)

November 27., hétfő:

* 17.30 óra: Universitatea 1948 Craiova – Sepsiszentgyörgyi Seps OSK (Szuperliga, 17. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – Kolozsvári FCU (Szuperliga, 17. forduló)

* 21.00 óra: Vasas FC – ETO FC Győr (NB II, 16. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a DigiSport, a Prima Sport és az Orange Sport, a magyar NB I-es és NB II-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ televízió közvetíti.

Idén is házhoz ment a Sapientia EMTE Több ezer középiskolásnak mutatták be az egyetem kínálatát

Nagy-Bodó Szilárd

Az idén is megszervezte a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem egyetemi felvételi tájékoztató körútját, amelyre november 6. és 10. között került sor. Az esemény során Brassótól Gyergyószentmiklóson és Nyárádszeredán át Nagybanáig, Szatmárig, Aradig jutottak el. Összesen 45 település 85 iskolájába látogattak el, ahol mintegy 4000 középiskolásnak tartottak előadást arról, hogy miben is áll a Sapientia való felvételi és az ottani oktatás.

Az egyetem ezen eseményével minden évben arra törekszik, hogy minél több középiskolát meglátogasson, ahol az egyetemi hallgatókból álló önkéntes csapatok tartanak bemutatót a szakkinálatról – mondta el lapunknak Gödri Csilla, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem PR-felelőse. Természetesen az elért mintegy 4000 magyar középiskolás nem egyformán érdeklődik a felsőoktatás iránt, azonban az egyetem hallgatói kiértékelő úrlappal is készültek számukra, amit hozzávetőlegesen 1000 diák, vagyis egynegyedük töltött ki. A visszajelzések zöme pozitív, egy 1-től 5-ig terjedő skálán 4,54-re értékelték a középiskolások a bemutatót, amit nagy sikernek tartunk mi is és a hallgatók is, akik a bemutatót tartották, illetve meséltek a középiskolásoknak saját élményeikről – emelte ki Gödri Csilla. A visszajelzések között olyan is van, amelyben a diák azt írta, hogy egyszerűen szerelmes lett a Sapi-

entia kínálatába, és hatalmas lelkesedést érez magában, illetve már látja magát a jövőben mint az egyetem hallgatója, fűzte hozzá a PR-felelős.

– Természetesen egy sikeres körút még nem azt jelenti, hogy biztosan sokan fognak jelentkezni a Sapientia EMTE minden szakára, azonban ez egy első lépés, amivel közelebb lehet hozni a jövő felsőoktatási hallgatóihoz az egyetem kínálatát. A körút a karok szakkinálatát mutatja be, és egy általános képet nyújt az egyetemről, emellett egy olyan platform, ahol lehetőség van beszélni a nyílt napokról is. A novemberi körúton elmondtuk a középiskolásoknak, hogy 2024 áprilisában arra is lesz lehetőség, hogy ellátogassanak a helyszínekre, ahol beleáshatják magukat az általuk érdekesnek talált szak részleteibe, kérdéseket tehetnek fel mind a tanároknak, mind a diákoknak, és ezáltal szoros kapcsolatot hozhatnak létre a Sapientiaval – magyarázta Gödri Csilla.

Nagyon sok magyar középiskolás nem sokat tudott a Sapientiaról és képzéseiről. A PR-felelős elmondta, többen jelezték, hogy az esemény előtt csak egy nagyon minimális információval rendelkeztek a Sapientiaról, a bemutató révén pedig teljes képet kaptak róla.

A Sapientia EMTE képzéseivel kapcsolatban bővebb felvilágosítás az egyetem honlapján található, illetve a felsőoktatási intézmény munkatársai mindenkit várnak az áprilisban esedékes nyílt napokra.

Bejelentette első fellépőit jövőre a Vibe Fesztivál Nagy nevek, különleges akciók és nagyobb kényelem

Azt már az idei, 2023-as Vibe lezárásakor lehetett tudni, hogy jövőben is megszervezik július 4–7. között. Most pedig a szervezők azt is közölték, hogy kik azok, akik már biztosan jelen lesznek a Vibe színpadain, kik azok a zenészek, akik jó hangulatot, felhőtlen bulizást teremtenek.

Nagy-Bodó Szilárd

Jövő júliusban már biztos, hogy fel fog lépni a Vibe Fesztiválon ByeAlex, a Bagossy Brothers Company, a 4S Street, a Carson Coma, Manuel, Beton.Hofi, Lil Frakk, a BSW és a Pogányinduló. A 2024-es Vibe esetében a szervezők, ahogyan az előző években is, arra törekednek, hogy a résztvevők kívánságlistáját próbálják minél jobban kielégíteni. *Rés Konrád Gergely*, a Vibe fesztiváligazgatója lapunknak elmondta, hogy mintegy 2000 fesztiválózó töltötte ki a kérdőívet, amely arra vonatkozott, hogy milyen fellépőket látna szívesen a Vibe színpadán, ezt pedig a szervezők már egy reprezentatív eredménynek gondolják, és ennek megfelelően szervezik a 2024-es Vibe-ot. Az első bejelentett fellépők listájából is látszik, hogy a Vibe most is arra törekszik, hogy minél jobban kielégítse a különböző igényeket, ha műfajok szerint osztályozzuk a már bejelentett neveket, a rap, a trap és a pop is megtalálható a kínálatban.

A 2023-as Vibe lejártá után egypár napig volt lehetősége az érdeklődőknek nagyon kedvezményes áron úgynevezett Super Early Bird, azaz nagyon korai jegyeket vásárolni, nemrég pedig ismét elkezdődött a jegyértékesítés.

– Az árak mindenhol felmentek, ez tapasztalható a fesztiválok esetében is, többre kerül az előadók gázsija, drágább maga a szervezés, illetve a technika is, ezzel együtt is arra törekszünk,

hogy amennyire csak lehet, tudjuk elérhető szinten tartani a jegyárakat a mi közönségünk számára – mondta Rés Konrád Gergely. Az idén egy új stratégiát is alkalmaznak, ami a jegyárakat illeti, nem egy bizonyos dátumhoz kötik ezek árának emelkedését, hanem egy bizonyos számú jegy elfogyásához, miután elérték azt a szintet, utána emelik az árat. A jelenleg elérhető jegyek csak kevéssel kerülnek többre, mint a tavalyi év azonos időszakában, ezzel is ösztönözni akarják az érdeklődőket, hogy időben vásárolják meg a belépőket, hiszen a későbbiekben drágulásra lehet számítani.

A fesztiváligazgató megígérte lapunknak, hogy idén is lesz karácsonyi akciójuk, vagyis lesz lehetőség úgy vásárolni jegyet, hogy az karácsonyi öltöztetésben legyen. Sőt az idén a tervek szerint több opció is lesz, amivel meg lehet majd vásárolni ezeket a karácsonyi jegyeket, vagyis nemcsak zokni lehet a bérlet mellett, hanem más vibe-os termékek közül is lehet majd választani. Az erre vonatkozó ajánlatot november végén – december elején fogják bejelenteni, továbbá még az idén szeretnének bejelenteni újabb fellépőket.

Az idei Vibe célja az volt, hogy elérje a 100.000 résztvevőt, ezt a szintet sikerült is megugrania. A jövőre nézve még szeretnének egy kicsit növekedni, viszont sokkal nagyobb szerepe lesz a 2024-es fesztiválon a kényelemre és szolgáltatásokra való odafigyelésnek. Már az idein több fedett hellyel és nagyobb kiterjedésű külső padlóval, borítással készültek a szervezők a nagyobb kényelem érdekében. Ezt szeretnék a jövőben még tovább fejleszteni annak érdekében, hogy ha bejön egy fiatal a fesztiválra a nulladik napon, akkor hétfő reggelig ne is akarjon onnan elmenni, hangsúlyozta a Vibe fesztiváligazgatója.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ garázs. 40.000 lej, alkudható. Tel. 0365/440-361. (21291-I)

ELADÓK német juhászkutya kölykök. Tel. 0749-332-192. (21335-I)

ELADÓK süldők. Tel. 0740-463-935. (21252)

ELADÓ bio házi vörösbor. Tel. 0365/881-922. (21358-I)

ELADÓ malom – A-tól Z-ig – Makfalván. Tel. 0748-034-845. (21356-I)

LAKÁS

KIADÓ nagyon kedvezményes áron bútorozott tömbházlakás a Kövesdombon, nagyon előnyös helyen. Tel. 0752-833-612. (21180)

ELADÓ háromszobás, földszinti lakás az Unirii negyedben. Tel. 0741-224-592. (21181)

GARZONLAKÁS kiadó a Kárpátok sétányon. Tel. 0744-694-380. (21250-I)

ELADÓ Nyárádgálfalván, a 270. szám alatt családi ház. Tel. 0748-034-845. (21356-I)

ELADÓ ház Márkod falu központjában 1800 m²-es telekkel. Ára: 26.500 euró. Tel. 0745-928-192. (21362-I)

KIADÓ az Uniriiiban, a piachoz közel 2 szobás lakás. Tel. 0742-405-968. (-I)

KIADÓ 3 szobás tömbházlakás a Kövesdombon teljesen bebútorozva. Bére: 300 euró + garancia. Tel. 0771-677-830. (21379)

MINDENFÉLE

EGYGYEREKES házaspár szerződést kötne egyedülálló hölgygel/úrral, aki kora előrehaladtával segítségre, családra vágyik. Tel. 0744-861-181. (p.-I)

HA SZERETNE új meszelést vagy új szobafestést, akkor hívjon minket. Bármilyen javítást vagy új tető készítését, mindenféle munkát stb. vállalok. Berecki Sándor. Tel. 0742-344-119. (21275-I)

BAJ VAN a háztetővel? Szeretne egy új tetőt vagy a régi megjavítását? Akkor válasszon minket, csapatunk garanciát vállal. Tel. 0756-596-889, Árpi. (21275-I)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, valamint csomagszállítást Budapestre. Vállalunk törmelékiszállítást. Tel. 0749-543-104. (20768-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést lemezből, cserépből; ácsmunkát, terasz készítést, garázsfelújítást, csatornájavitást, bármilyen kisebb javítást és mindenféle más munkát, kerítéskészítést is. Tel. 0792-371-118. (21327)

VÁLLALUNK szigetelést, belső munkát, festést, gipszkartonozást, járólapterakást, vízvezetést, kisebb tetőjavítást, tetőszigetelést. Tel. 0754-643-012. (21319-I)

TÉVÉ-, MOSÓGÉPJAVÍTÁS a kliens lakásán. Tel. 0740-527-205. (21289-I)

CÉG régi házak teljes felújítását vagy bontását vállalja. Tel. 0774-574-527. (20846-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést lemezből, tetőjavítást és kisebb sürgősségi csatornájavitást, készítenek csatornát és lefolyót. Tel. 0791-360-597. (21377-I)

KÚTÁSÁST vállalunk, kútgyűrűket árulunk. Tel. 0765-385-595. (sz.)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk a drága férjre, édesapára, nagytatára, **GYARMATI GYÖRGYRE** halálának első évfordulóján. Lénye egyszerűségének, tettei nemeségének és szeretete melegének emléke szívünkben örökké élni fog. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (21359)

Soha el nem múló szeretettel emlékezünk **LOKODI IMRÉRE** halálának 2. évfordulóján. Emléked él és élni fog, míg a szívünk e földön dobog. Őrizzük képed, mosolyod, a hangod s minden mozdulatod. Gyászoló szerettei. (p.-I)

Örök fájdalommal emlékezünk november 27-én **TUSSAI FERENCRE**, a szeretett férjre, édesapára, nagytatára, testvérré halálának második évfordulóján. Emlékét szívünkben hordjuk. Nyugodjál békében! Szeretteid. (21370)

MEGEMLÉKEZÉS

„Az emlékezet egy folyó, amely mindig visszafele folyik.”
(Paulo Coelho)
„Az élők szíve a holtak igazi temetője.”
(Cornelius Tacitus)

Örök szeretettel és kegyelettel emlékezünk drága jó szüleinkre:

APA ILONA EMMÁRA

eltávozta 14., valamint

APA SÁNDORRA

elhunyta 10. évfordulója alkalmából.

Nyugalmuk legyen békés, emlékük áldott!

Lányaik és szeretteik. (21373)

Fájó szívvel emlékeztünk november 21-én

KISS JÓZSEF ATTILÁRA

(Junior)

halálának 16. évfordulóján.

Élete úgy múlt el, mint egy pillanat, de emléke örökké megmarad. Nyugodjál békében!

Megemlékezik róla édesanyja, nevelőapja, két fiútestvére, mamája, a Bodoni és a Somosdi család. (21382)

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezem drága gyermekemre,

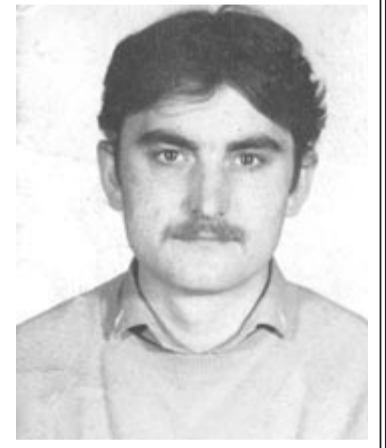
BODÓ JÓZSEFRE

halálának 12. évfordulóján.

Már 12 éve annak, hogy az örök álom lezárta a szemed, azóta is fájó szívvel emlegetlek. Rátértél egy olyan útra, melyről visszajönni nem lehet. Már csak a temetőbe mehetek hozzád, de hiába minden, téged visszahozni nem lehet. Örök az arcod, nem száll el a szavad, minden mosolyod a szívemben marad.

Pihenj csendesen a föld porában, drága gyermekem!

Aki mindig gondol rád, a te Édesanyád. (21384)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó – információ - 0766-121-234
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
• Rendőrség - 0265/202-305
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177
Marosvásárhelyi
Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8–16 óra között: - 0736-883-110
• Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351

• Marmed - 0265/250-344
járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658 - 0729-024-380
Labor - 0751-114-307
e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro
• Dora Optics - 0733-553-976
• Dora Medicals - 0265/212-971
• Radiológia, echográfia
Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
• Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077 - 0365/404-664
• Prefektúra - 0265/266-801
• RDS–RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 - vidék - 0265/929
• Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
• Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888

- központ - 0265/208-800 - 08008-208-888
• Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
• Vasútállomás - 0265/236-284
• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
koporsók, kellékek, - 0745-606-215
koszorúk - 0745-606-269
és halottszállítás - 0758-047-604
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.

Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

• **REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS** és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

• **TERMOPÁN** ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

• **A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ** teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (67049-I)

• **ASZTALOSMŰHELYBE** alkalmazunk ASZTALOST, IPARI FESZTŐT és SEGÉDMUNKÁST. Érdeklődni a 0744-544-336-os telefonszámon, 9-16 óra között. (67557-I)

**ADVENTI OPERETT
MUSICAL
NÓTA GÁLAEST**

Erdélyi Turné 2023

Fischl Móni
Liszt Ferenc Díj

Kalocsai Zsuzsi
Jászai Díj, Erdemes Művész,
a Magyar Érdemrend tisztikeresztje

Csengeri Attila

Marosvásárhely
2023. December 4., 19:00 óra
Kulturpalota

Jegyek elővételben a Kulturpalota
jegyirodájában vásárolhatók.

Megjelent!

- hagyomány • virtus • életér •
- nagyszüleink bölcsessége •
- női sors • jövőmondás •
- kalandozás •
- étteremkalauz •
- önépítkezés •
- székely szótár •
- sport •
- népi gyógyászat •
- kirándulás •
- ételreceptek •
- gombák • humor •
- rejtvények •

Székelyföld Kincsesládája

Ára 29 lej • Keresse a Matula Média partnereinél,
a lapárosoknál és az ismertebb könyvesboltokban,
vagy rendelje meg online: www.kalendarium.ro
www.facebook.com/SzekelyKalendarium/

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

FaFa
Maroszék

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatek

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

**MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA**

228-as
a **DIGI** hálózatban

Hitel mezőgazdászoknak KKV Gépek
Eszközök Gépek pályázatok KKV Gépek
KKV Modernizálás KKV Gépek
Hitel KKV pályázatok Eszközök
Hitel Eszközök KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV Gépek

LAM

MICROCREDIT • MIKROHITEL

Hitel mezőgazdászoknak KKV pályázatok Gépek KKV

0720 030 804

 MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaplól származó összeggel novemberre ártámogatott (ingyenes) orvosi analízisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7-19 óra között.

ETV EUROPEAN TELEVISION

NŐSZEMKÖZT
Csatlós Tündevel

PÉNTEKEN 21 ÓRÁTÓL

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

A metszés zsebkönyve

Gombászok kézikönyve

Keresse fel kávézóinkat a vásárhelyi könyvesboltban!

 Coffee

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám